

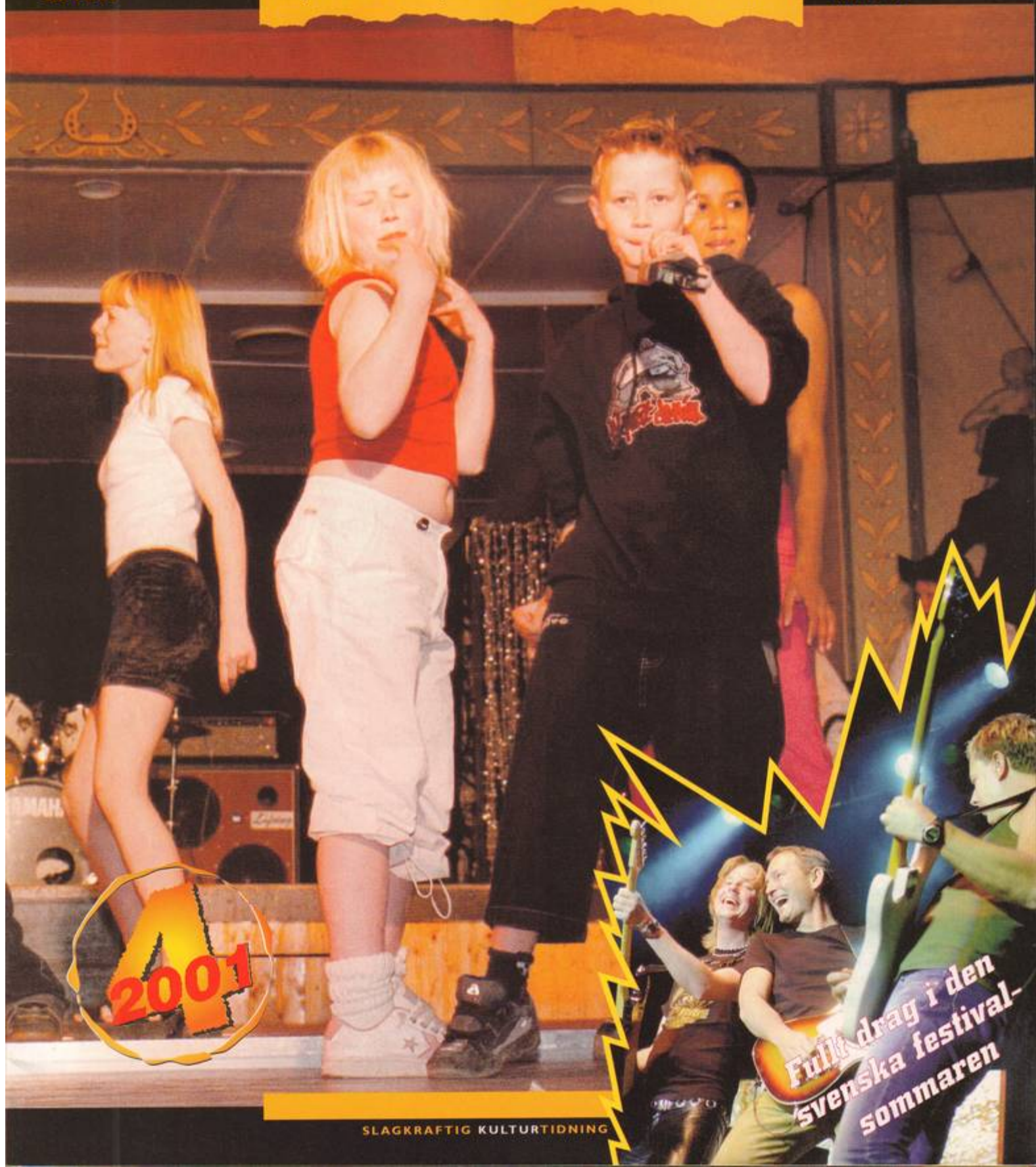
- Omstart i Bjurholm
sid 4
- Kreativ skolmiljö i Ockelbo
sid 7
- Ny artikelserie: FÖLJDFRÅGAN
sid 12-13

Kultur SMÖCKKAN

Nr 4 Sept 2001

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd - SMoK

- Motala i unik sits
sid 9
- Kulturskola 50-årsjubilerar
sid 15
- Tallbackens Freinetskola
sid 18-19

Full drag i den svenska festival-sommaren

Så det satsas på sina håll

De två tjänstemännen i SMoK, Dag och jag, är just återkomna från en upplyftande veckoturné med besök i olika kommuners musik- och kulturskolor. Det känns nu extra inspirerande att åter ta ett grabbatag om vardagsdramatiken.

Så det satsas på sina håll, och en sådan brokig mångfald av lokala lösningar! Besökte först Västerås med sina positiva och engagerade lärare och ledare i sitt maffiga "Växthuset".

Kulturskolan i Malmö hittade vi i gamla anrika Mazettfabrikens lokaler, med inte mindre än 2.500 kvadratmeter till förfogande. Lokalerna har fått många behålla tidstypiska detaljer som till exempel gammalt charmig "mejerikakel" och nednötta golvklinkers där många chokladarbetare slitit skosulorna. Ett stycke brukskultur som lever vidare in i tiden.

Samtidigt organiseras skolan om så att flera kulturverksamheter går samman under ett gemensamt paraply.

Vi passade också på att titta in i Karlskronas fantastiska lokaler med anor från flottans skeppsgosseutbildningar. Flera våningar om totalt 1.500 kvadratmeter i det stora stenhuset med ljusa och fint anpassade rum för slagverk, teater, film med mera. Bra jobbat! Lilla Tingsryd imponerade också starkt. Inte på grund av fashionabla lokaler utan mer med det livfulla och engagerande klimatet. Den gamla brandstationen var smockfull med ungdomar och lärare som eldade på med rock, teater och drama.

Ännu en kommun med en skara professionella entusiaster som utvecklar annorlunda vägar och som Smockan ska spegla i ett kommande nummer.

Lägg till detta att Sveriges minsta kommun, Bjurholm, inte längre kan vara utan kulturskola efter tidigare nedläggning utan startar upp på nytt. Så har antalet kommuner som saknar musik/kulturskola minskat från elva till fem på fyra år. Det är väl goda signaler för ett nytt verksamhetsår?

STEFAN ANDERSSON

Kultur
SMoKAN

KULTURSMOCKAN

CEWE-FÖRLAGET
893 80 BJÄSTA
TEL: 0660-26 61 00
FAX: 0660-22 05 17

ANSVARIG UTGIVARE

Stefan Andersson
0660-825 22
stefan.ason@cewa.com

PROJEKTLEDARE

Jan Dylicki
0660-26 61 05
jan.dylicki@cewa.se

REDAKTÖR

Olof Wigren
0660-26 61 21
olof.wigren@cewa.se

GRAFISK FORMGIVNING

Johnny Altelind
0660-26 61 31
johnny.altelind@cewa.se

REPRO

PRODUKTION

TRYCK

CEWE-Förlaget/Daus, Bjästa

MEDVERKANDE I DETTA NUMMER

Per Sjöberg
Carl Lindencrona
Christer Joalid
Anders Nordin
Stefan Franzén
Lotta Wennlund
Lars Erik Klason

OMSLAGSFOTO:

Stig Andersson (stora bilden)
och Eva-Lena Olsson.

SMoK
Sveriges
Musik- och
Kulturskolor

Kultursmockan utges av samrådsorganet för
Sveriges musik- och kulturskolor, SMoK

Kultursmockan nästa nummer: v. 43.
Manusstopp för annonser: 10 okt.

**Tipsa
Smockan!**

Tel: 0660-26 61 21
070-546 52 94
Olof Wigren

INNEHÅLL

i detta nummer

Ledare.....	2	Medgång i Motala	9	Centrum för barnkultur.....	15
Kort från SMoK.....	3	Sommarfester.....	10	Högtid i Tranås.....	16
Och så var det bara fem.....	4	Stim(m)igt.....	11	Som jag ser det	17
Nytt projekt.....	7	I kulturens tjänst.....	12-13	Kulturnytt.....	22
Framgångsrika i Hip-Hop.....	8	(R)ockelbo	14	Porträttet	23

Nya SMoK-projekt

– Av Per Sjöberg, Ordförande SMoK –

Då är vi uppe på planen igen efter förhoppningsvis riktigt sköna sommarveckor! Det är precis nu när det kan kännas lite tungt att inte längre kunna disponera dagen (och natten!) i full frihet utan hänsyn till möten och scheman,

som vi ska betänka att vi nog ändå är väldigt lyckligt lottade som har ett så meningsfullt jobb att gå till. Vilken förmån vi har att få påverka och öppna nya dörrar för våra barn och ungdomar! Dörrar som ska leda till nya upplevelser och i det riktigt stora perspektivet ett rikare liv och en bättre värld. För det är ju det som vi ytterst vill uppnå, eller hur?

I vinter ska vårt projekt "Musikalisk mångfald" som vi genomför tillsammans med Ungdomsstyrelsen och Statens kulturråd lämna sin första rapport. Arbetet har påbörjats och kommer nu att accelerera. Ett antal ungdomar, kommuner, musik-kulturskoleledare, nationella organisationer med flera kommer att intervjuas liksom ett statistiskt material skall färdigställas med information om barn/ungdomars musik-

intressen och val nu i relation mot ett antal år tillbaks.

Denna första rapport skall senare leda till ytterligare steg där jag hoppas på en nationell uppslutning med ambitionen "Musikalisk mångfald". Projektledare är Per-Anders Hybner, Halmstad.

Ett annat spännande projekt som nu befinner sig i projekteringsstadiet är Ungdomsmusikfestivalen 2004. Förhoppningen är att vi tillsammans med våra Danska vänner DAMUSA arrangerar EMU:s (Europeiska Musikskoleunionen) musikfestival 2004 i Malmö/Köpenhamn. En härlig manifestation som kommer att sätta musik- och kulturskolan i fokus både regionalt och nationellt. Projektledare i denna första fas är Caroline Ulvsand som sitter på halvtid i Musik i Skånes lokaler i Malmö. I januari tar SMoK styrelsen liksom DAMUSA styrelsen, utifrån Carolines rapport, beslut om projektets eventuella genomförande.

Detta kära Smockan-läsare är några exempel på SMoK-styrelsens arbete under kommande verksamhetsåret. Följ oss på vår hemsida! www.smok.se

Osakligheter och felaktigheter i Rum'ba, Musikhälsan vet bättre!

I Nr 3 2001 av tidningen Rum'ba, sid 8, skriver Bertil Håkansson:

"Jag ställde frågan till några olika musikhälsor: Varför får eleverna inte spela några Hip-Hop låtar?"

Varför inga låtar som är populära? De flesta svaren gick ut på att det är svårt att hitta noter till dagens hitlåtar"

Enligt Bertil Håkansson tolkning av de svar han fått tyder svaren på att musikhälsorna är okunniga om guldgruvan på Internet.

För min del gör jag en helt annan tolkning, nämligen att de tillfrågade Musikhälsorna har väsentligt bättre kunskaper än frågeställaren. Det är beklämmande att man i en musikfack-tidskrift som Rum'ba uppmanar till upphovsrättsintrång, som ju är en olaglig handling.

Bertil Håkansson uppmanar lärare att ladda hem låtar från Internet i form av midifiler. Bertil Håkansson framhåller dessutom att det går så lätt att ändra tonart på låtarna. Att förfarandet i många fall är olagligt nämns inte alls i artikeln. Min tolkning av de svar som Bertil Håkansson fått på sin fråga är därför att musikhälsorna känner till att det är olagligt att göra som Bertil Håkansson förespråkar.

I min redogörelse nedan talar jag inte om fria musikaliska verk dvs låtar som skrivits av upphovsmän som varit döda i mer än sjuttio år. Jag talar heller inte om upphovsmän som inte är anslutna till STIM eller ett musikförlag. Det är ytterligare sådana upphovsmän som skrivit låtar som är efterfrågade.

1. Det är olagligt att lägga ut midifiler på nätet utan att ha skaffat tillstånd från rättighetshavarna.

2. Om förlagan på nätet är ett olagligt exemplar, vilket den nästan alltid är, så är det också olagligt att göra sig en kopia av densamma, dvs att ladda hem. Detta resonemang kan ifrågasättas då det gäller nedladdning för enskilt bruk. Men nyttjande i en Musikskola är inte "enskilt bruk" eftersom det är en yrkesmässig verksamhet som bedrivs.

3. Bearbetning av ett skyddat verk, tex att ändra tonhöjd, kan man göra för sitt enskilda bruk, men vill man nyttja denna bearbetning på annat sätt krävs ett tillstånd från rättighetshavaren, förstås.

4. Det bör särskilt påpekas att det fotokopieringsavtal som är tecknat mellan musikorganisationerna SMFF, SKAP och FST samt flertalet musikskolor tar sikte enbart på fotokopiering, och inte på digitalt framställda exemplar som text sådana som laddas hem från Internet.

Carl Lindencrona
VD i Svenska Musikförläggareföreningen

Smockan lägger kulturpuzzel

- medlemmar i SMoK
- Senast anslutna medlemmar!
- Kommuner som saknar musik/kulturskola

Antalet medlemmar i SMoK har ökat till att i dag omfatta 225 kommuner. Nya kommuner är Eksjö, Trollhättan och Ludvika. Gå med och lägg din bit till kartan. För ett starkare kultursverige!

STOR-MALMÖ

STOR-GÖTEBORG

STOR-STOCKHOLM

● MSTART I Bjurholm

– Text och foto: Stefan Andersson –

– Ett av de sämsta beslut vi tagit i kommunen var att lägga ner musikskolan, säger kommunalrådet Ingemar Nyman i Bjurholms kommun. Men 1996 var tiderna ytterst svåra och det gällde att få budget i balans, vi upplevde det helt enkelt nödvändigt att prioritera bort musikskolan. Hade vi vetat det vi vet idag tror jag att vi tagit ett annat beslut. Musikskolan omnämns ju idag i så positiva ordalag i alla sammanhang så vi har fått utstå mycket negativ kritik efter att vi tog bort verksamheten men nu ska den igång igen.

– Musikskolan omnämns idag i så allmänt positiva ordalag vilka man än pratar med, så vi har haft många anledningar att ångra vårt beslut att lägga ner verksamheten 1996. Men nu ska vi satsa igen, säger Ingemar Nyman, moderat kommunalråd i Bjurholm. Foto: Västerbottens Folkblad.

Moderatstyrd Bjurholm, väster om Umeå och Sveriges minsta kommun med 2.700 invånare är en av flera inlandskommuner i Västerbotten som länge kämpat, och kämpar fortfarande, med att få debet och kredit att gå ihop. I ett ekonomiskt pressat läge, som numera är normalstillståndet för flertalet mindre inlandskommuner, är det inte ovanligt att frivilliga och icke lagstadgade verksamheter tar stryk. Även så i Bjurholm.

DEN LOKALA IDENTITETEN

Men nu har alltså första steget tagits för att börja bygga upp en ny kulturverksamhet för kommunens unga.

– Vi fick ett uppdrag från fullmäktige i februari och bildade genast en arbetsgrupp av tjänstemän, berättar kommunsekreterare Barbro Lövgren. Vi har kommit fram till

ett förslag där vi vill se en bredare verksamhet än vi hade i tidigare musikskolan, en utveckling mot att även kunna erbjuda teater, bild och slöjd. Vårt förslag baseras på att ta tillvara resurser som redan finns i kommunen i form av duktiga slöjdare och konstnärer av olika slag. De skulle kunna fungera som handledare och lärare. Avgifter måste vi ta ut och innehållet ska bygga på barnens och ungdomarnas egna önskemål.

Så presenterades idén vid ett offentligt möte i Bjurholms Folkets Hus.

– Vi kommer att avsätta en summa pengar så att viss verksamhet kan starta redan till 2002, fortsatte kommunchef Kurt-Allan Egelby som också vill se en framtida koppling mellan kultur och näringsliv.

– Visst, säger Ingemar Nyman, jag ser också tydliga kopplingar idag mellan kultur, utbildning och till exempel företagsetableringar. Och inte minst får jag som kommunalråd ofta frågan från folk som funderar på att flytta hit, om vi har musikskola. Då känns det inte bra att behöva säga nej.

MÅNGA KULTURFÖRENINGAR

Arbetsgruppen efterlyser nu en stark förening att samarbeta med och uppmanar kulturföreningarna i kommunen att se över

Här finns många kulturföreningar som vill arbeta för samarbete mellan föreningarna och skolan menar Greger Ottoson som är en av de drivande i föreningen Berättarakademin.

möjligheterna att slå sig ihop i ett paraplyorgan och i samarbete med kommunen starta upp och driva en ny musik/kulturskoleverksamhet. Även studieförbunden hälsas välkomna.

Smockan kommer att med spänning följa utvecklingen mot ny musik- och kulturskola i Bjurholm.

T.f. rektor Lars Westman och kommunsekreterare Barbro Lövgren presenterar förslaget om nystart av musik- och kulturskola i Bjurholm.

"Ett kulturliv för alla"

- intressant projekt i Surahammar

-Av Anders Nordin-

Ekonomisk samverkan mellan kommunen och Västmanlandsmusiken har givit musiklivet ett uppsving i västmanländska Surahammar.

Fler konserter anordnas och publiktillströmningen ökar. Därmed har ursprungsbidragen också genererat avsevärda summor i form av ökade biljettintäkter – och dessa kan användas till mer musik.

Foto: Helena
Wessman

Körprojekt i höst

– Under höstterminen 2001 vill vi med projektet "Ett kulturliv för alla" få igång körverksamhet på högstadieskolorna Skogslund och Virsboskolan, berättar projektledaren Tony Karlsson.

– Fördelen med en fast kör på skolan är många, bland annat:

Att musklärarna i lugn och ro kan förbereda lucia, jul och sommaravslutningar samt andra framträdanden, bättre kvalitet med regelbundna övningar, sångintresset stimuleras, positiv reklam för den egna skolan vid framträdanden utanför skolan.

– Dessutom stimuleras intresset för körsång även i övriga delar i kommunen, anser Karlsson.

– Att stimulera och få upp intresset för körsång på skolorna kan exempelvis ske genom att vi med projektets medel gör någon form av konsert/workshop med någon professionell sånggrupp eller kör, säger Tony Karlsson.

En inventering bör även göras på lag och mellanstadiet för att undersöka om det finns någon eller några på respektive skola som skulle kunna starta skolkör även där. Ett viktigt påpekande i sammanhanget: musklärare finns tyvärr ej på nämnda skolstadier.

Sedan drygt ett år tillbaka omfattar projektet "Ett kulturliv för alla" också Heby kommun.

I Surahammar har man valt att med projektmedlen bygga upp musikundervisningen för barn- och ungdomar på nytt. Musikskolan lades ned 1997 och olika försök har gjorts att istället erbjuda undervisning i studieförbundens regi.

Fram till dess att projektet startade stupade denna ansats på att deltagaravgifterna blev för höga. Ett intensivt samarbete mellan kommunala företrädare och studieförbunden har nu lett till att man inom projektets ram kan erbjuda subventionerad undervisning i bland annat keyboard, gitarr, trummor och bas.

Smockan tog kontakt med projektledaren för "Ett kulturliv för alla". Vi låter Tony Karlsson med egna ord berätta om projektet:

– Detta projekt uppkom, som sagt, till följd av att man i Surahammar bestämde sig för att lägga ned den kommunala musikskolan. Idén med projektet är att barn och ungdom från 7 år och uppåt, skall få en chans att lära sig spela ett instrument.

STUDIECIRKELFORM

Initiativet till projektet bygger på ett samarbete mellan Surahammars kommun,

Västmanlandsmusiken, ABF och TBV. Utbildningsmetoden bygger på att studieförbunden, ABF och TBV, bedriver verksamheten i studiecirkelform och att kommunens musikpedagog fungerar som projektledare – i detta fall Tony Karlsson.

"Ett kulturliv för alla" har nu funnits i drygt ett år. Resultatet har blivit

att fler och fler ansluter. I projektet har ABF haft

ansvaret att bedriva verksamheten med de traditionella instrumenten – gitarr, keyboard, piano och blåsinstrument.

Projektet uppkom när man bestämde sig för att lägga ner musikskolan

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

– TBV har bedrivit en rockskola, där man lärt sig att spela i ensemble. Målet med det sistnämnda är att ungdomarna skall skapa nya grupper, förklarar Tony Karlsson.

– I Rockskolan ingår instrument som elgitarr, elbas och slagverk. Under tidens gång har vi märkt att fler ideer framkommer, så detta är ett projekt som har bra utvecklingsmöjligheter, fortsätter Karlsson.

En möjlighet som det arbetas på för tillfället är att starta barn och ungdomskörer som är relaterade till skolan, eftersom detta är något som saknas på många platser i kommunen.

Kreativ skolmiljö i Ockelbo

– Av Lotta Wennlund –

Mina damer och herrar, välkomna till kvällens föreställning!

Med de orden presenterar Kasper "En luftföreställning", och spelet kan börja.

Publiken som samlats och som till största delen består av syskon och föräldrar till de medverkande, får uppleva en föreställning med alla upptänkliga associationer på temat luft. Sånger sjungs och dramatiseras på olika sätt eller illustreras med bilder. Dikter läses av författarna själva. En svävande schaldans uppförs till spröda pianotoner och några barn gör trick med ljus och ballonger. I finalnumret är alla med och rappar, och några killar dansar breakdance.

Luftföreställningen som framförs av Jägarvillans sexåringar är ett resultat av vårens arbete i Kreativ skolmiljö-projektet i Ockelbo. Två pedagoger från Kulturskolan har tillsammans med tre förskollärare arbetat i barngruppen. Skolan jobbar temainriktat och bifrostinspirerat med vårens tema, "luft".

Monica som är förskollärare berättar.

När vi startade med temat utgick vi från barnens tankar och associationer kring luft. Vi spann vidare på barnens funderingar och bearbetade temat i drama, bildverkstad och med sång, musik och rörelse. När vi hade mycket av materialet klart flyttade vi över verksamheten till Kulturskolans lokaler i Kulturstation, och började repetera föreställningen på en riktig scen med ljus och ljudanläggning. Det har varit roligt och känt upplyftande, fortsätter Monica, och lärorikt för barnen. Vi har sett hur barnen utvecklats. Bara detta att de vågar prata och agera på scenen. Med ett sådant här arbets sätt när man alla barn, alla kan bidra med något och blir delaktiga.

I höst rullar Kreativ skolmiljö-projektet vidare på Jägarvillan. Tanken är att fler barn ska omfattas av projektet och att någon ytterligare pedagog ska ingå i arbetet. Det ska bli spännande!

Barnen utvecklas i Ockelbos skolmiljö-projekt.

Försvarsmusikcentrum (FöMusC) är en del av Försvarsmakten som har det samlade ansvaret för all musikverksamhet i försvaret. FöMusC svarar för parad-, ceremoni- och tjänstemusik för försvaret och statsledningen. Utbildar värnpliktiga för krigsorganisationen. Utvecklar och bevarar militärmusikalisk tradition samt arrangerar offentliga konserter.

Gör värnplikten som musiksoldat

Strängnäs, Stockholm, Boden

Försvarsmusikcentrum söker värnpliktiga för tjänstgöring som musiksoldater vid värnpliktsmusikkårerna.

Under de tio månader som du är inkallad får du spela i en bra orkester. Du får naturligtvis stor orkestervana och god scenvana.

Varje kår gör ungefär 150 framträdanden per år.

Är du intresserad?

Hämta mer information på www.fomusc.mil.se

FÖRSVARSMAKTEN
FÖRSVARSMUSIKCENTRUM

645 83 Strängnäs. Tfn 0152-28000 Fax 0152-28713

POPULÄR DANSGRUPP SOM
GÄRNA LÄR UT SIN KUNSKAP

Movesperminute

-Av Stefan Franzén-

Fredrik Herranen och Julian Kelly i Movesperminute som Buddha-figurerna sanna gestalt under 'Mindgames' i början av augusti. Foto: Simon Hellsten/NWT.

Movesperminute är namnet på en dansgrupp som jobbar med Hip-Hop och streetdance. Gruppen bildades 1998 och har sedan dess uppträtt bland annat på Grammisgalan och MTV Music Awards. I början av augusti hade den premiär på sin nya föreställning "Mindgames" i Karlstad.

Hip-Hop, breaking, DJ och grafitti är hip-hopkulturens fyra grundpelare och något som medlemmarna i dansgruppen Movesperminute (MPM) kan efter många års träning.

De åtta medlemmarna i gruppen har jobbat mycket var för sig sedan början av 80-talet och det var inte förrän 1998 som man slog sina påsar ihop. Gruppen består av Fredrik Herranen, Andreas Derblom, Elvis Cetina, Patrik Helge, Charlotte Prag, Julien Kelly, Pablo Acosta och James Leacy. Alla är de etablerade dansare inom den internationella hip-hop kulturen och den svenska nöjesbranschen.

Sedan 1998 har schemat varit fulltecknat eller vad sägs

om följande TV-framträdanden, shower och hip-hop festivaler: Eventmässan, Grammisgalan, Globens 10-års jubileum, World Police and Fire Games, mellanakt på Red Hot Chili Peppers, MTV Music Awards. MPM har också ansvarat för koreografi och regi vid två tillfällen till Boomfunk MC's musikvideor. Och detta är ändå bara ett axplock. Listan kan göras mycket längre.

"MÅNGA INTRESSERADE"

Mellan alla evenemang har gruppen även gjort vanliga danshower, workshops och undervisat. Under sommaren har man bland annat deltagit i Power Summer Party i Stockholm och Göteborg, Adidas promotion show i Danmark och spelat sin nya dansföreställning "Mindgames" i Helsingfors.

Premiären på "Mindgames" hade man för övrigt i Karlstad i början av augusti där man även gav workshops i breaking, DJ, rap och grafitti i samarbete med Ung i Norden.

Det gick bra i Karlstad. Det var många intresserade, berättar Andreas Derblom som tillsammans med Elvis Cetina och Fredrik Herranen svarat för regi och scenografi till föreställningen "Mindgames".

BEROR PÅ PENGAR...

Historien utspelar sig på ett museum där de besökande

turisterna och publiken får uppleva när konstföremålen förmedlar sitt rätta jag. Syftet med föreställningen är att skapa en bredare, mer etablerad bas för streetdance och hip-hop kulturen. Föreställningen är ett samarbete med Riksteatern/Jam.

Men om det blir några fler uppträdanden än dem i Karlstad och Helsingfors återstår att se.

Vi får se. Eftersom vi producerar själva så är det inte säkert vi kan turnera. Men det kan bli något tillsammans med Riksteatern, det bero på deras budget, säger Andreas Derblom. Har intresset för street och Hip-Hop ökat?

De senaste två åren har det gjort det. Tidigare har intresset dött ut eftersom ungdomarna inte vetat vad de skall göra av intresset. Det är ju inte som en fotbollsklubb där man automatiskt hamnar i en väl fungerande organisation.

Vad brukar ni rekommendera de ungdomar som besöker era workshops?

Vi brukar säga att de skall engagera sig själva. De måste vara kreativa, ringa varandra, fråga om de skall träffas och så vidare.

OUTSTANDING I HELSINGFORS

Vad är mest populärt? Breakin', grafitti eller något annat?

Breakdancing är helt klart mest populärt.

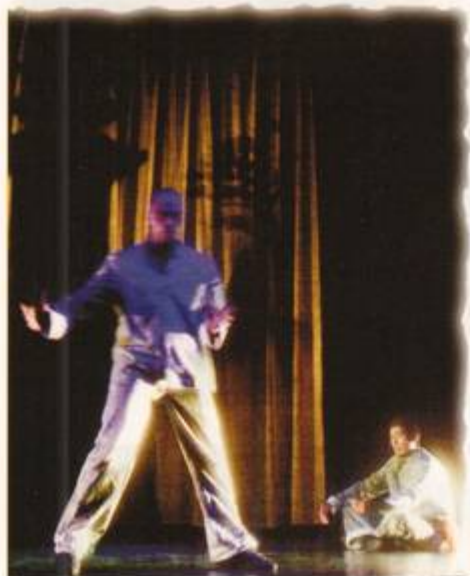
Hur var det i Helsingfors?

Det var jättebra, helt outstanding. Vi var på en stor kulturfestival.

Vad händer härnäst?

Vi skall till England där vi skall köra lite sessions och workshops i London. Sedan är det inte riktigt spikat men vi skall nog spela "Mindgames" också.

Om du inte visste vad Movesperminute stod för innan så vet du det nu.

Hyr blås
hos

MUSICA
blåsexperten ab

Öva "ostört"-
Hyr Silent Brass fr. 45:-/månad

Hyr ett tidigare uthyrt
instrument

Vi bjuder på åtta månaders
inbetald hyra vid köp.
Eller för över den inbetalda
potten till köp av
ett helt nytt instrument

Tel 0491-120 40, Fax 0491-771 88 www.musica-blasexperten.se

Kultursponsringen minskar

Helt emot mångas förväntningar visar kultursponsringen på en nedgång med drygt 30 procent under 2000 i förhållande till 1999.

Nedgången beror på skattelagstiftningen och domen kring Pharmacia & Upjohns sponsring av Operan, säger Föreningen kultur & näringslivs vd Mikael Strandäng, till DN.

Utslaget av domen innebär att bara sponsring som får direkta motprestationer som biljetter, loggor och liknande, är avdragsgilla. Däremot inte att associeras med en kulturinstitution.

Många företag har väntat på domen som gjorde att en mängd avtal inte blev skrivna, fortsätter han.

Emma Stenström, som doktorerat på förhållande mellan företag och konst, har dock en annan förklaring.

Det har blivit en ond cirkel med negativ publicitet kring viss sponsring. Det har blivit farligt att satsa på kulturen.

Men det kan också vara så att sponsringen har ändrat karaktär. Man kallar det för samarbetsavtal i stället.

”...i och med att de gamla politikerna försvann så kom det in nya och de ville satsa på musikskolan”

Anders Rosén blåser till. Han gläds just nu åt den satsning som görs i Motala. Foto: Johanna Pettersson/Motala Tidning.

Musikskolan i Motala satsar

-Av Stefan Franzén-

Inför årets termin har fyra nya lärare anställts vid musikskolan.

Till nästa år kommer ytterligare nya lärare att anställas, likaså under nästkommande.

Musikskolan i Motala satsar offensivt och förhoppningarna är stora på framtiden.

Ingen kan väl ha missat den stora politiska skandalen i Motala som nystades upp av lokaltidningen Motala tidning för ett par år sedan? Det var ju då som kommunens politiker ertappades med att bland annat ha förfalskat kvitton. Skandalen var därmed ett faktum och huvuden började rulla.

Tron på politikerna fick sig en törn men ur något negativt brukar det komma något positivt. Så också i Motala.

- Ja, i och med att de gamla politikerna försvann så kom det in nya och de ville satsa på musikskolan. Vi har nu fått nya lokaler i Kulturhuset, speciellt anpassade för oss. Förhoppningen är att vi skall kunna öka elevantalet från 600 till 1050 inom tre år, säger musikledaren Anders Rosén.

TIOÅRSJUBILEUM 2002

Musikskolan i Motala är ung, nästa år firar man 10-års-jubileum som kommunal musikskola. Skolan fanns tidigare också men då var det ABF som var huvudman men vid en upphandling 1992 gick kultur och fritidsnämnden in som nya huvudman. Då ändrade man också inriktning mot ensemble och en helt nya lärarkår anställdes.

- Vi hade även samarbete med grundskolan då vi nådde alla barn i lågstadiet

men i och med sparkraven i mitten på 90-talet tvingades vi dra in på det, berättar Anders Rosén.

Men nu är tongångarna helt andra.

Optimismen står högt i tak och man har stora förhoppningar på verksamheten.

Fyra nya lärare har anställts.

Under de kommande två åren utökar musikskolan med nära fem nya tjänster.

- Vi kommer nu återuppta samarbetet med grundskolan igen. En av lärarna skall fungera som spindeln i nätet och vi skall jobba mycket i projektförhållande där vi kommer experimentera. Tack vare de nya lärarna har vi fått in nya fräscha idéer, säger Anders Rosén.

BARNVISOR I PROJEKT

Under hösten kommer ett av projekten handla om Jöjje Wadenius barnvisor. Tidigare har man bland annat satt upp "Tolvskillingsoveran" tillsammans med lokala skådespelare och även Gullan Bornemarks "Fruktsallad".

Musikskolan i Motala är också lite speciell på det viset att man har så många elever som vill spela trombon att det är kö.

Att skolan nu har fått nya lokaler och att

optimismen genomsyrar verksamheten har fått medierna att vakna. Lokaltidningen,

radion och TV har gjort besök. Även landshövdingen

Björn Eriksson har varit på besök för att inviga de nya lokalerna.

Och nästa år firar man som skrivet är 10-års-jubileum. Planeringen för firandet är redan i gång och tankarna är att musikskolan skall synas och höras samtidigt som man skall göra mycket för kulturlivet i staden.

Fast det sistnämnda gäller inte bara jubileumsåret utan det gäller redan nu.

I framtiden hoppas man musikskolan skall kunna göras till en kulturskola i samarbete med kulturföreningen.

- Men det skall göras på ett genomtänkt sätt och det är inte helt lätt. Man kan ju inte bara ha dans på programmet, menar Anders Rosén.

” Vi kommer nu återuppta samarbetet med grundskolan igen ”

En fest för folket

– och en chans för de oetablerade

–Av Olof Wigren–

StorsjöYran, Hulfsfredsfestivalen, Piteå dansar och ler...

Sommartid är musiktid.

Festivaler och stadsfester avlöser varandra.

KulturSmockan gjorde ett besök på Gatufesten i Sundsvall.

Det är svensk sommar när den är som bäst, den här kvällen i Sundsvall då Gatufesten inleds på allvar. Först på torsdagen blir det riktigt hett, när de stora affischnamnen släpper loss.

En av dem är Tomas Ledin.

Hånad av många recensenter men älskad av den breda massan.

Ledins mastiga samling – en dubbel-cd – som släpptes under våren, tog sig omgående upp på topplistan över mest sålda skivor, den skapade Ledinfieber och den steg ytterligare ett par grader via samarbetet med Radio Rix.

Tomas Ledin åker land och rike runt denna sommar och det är förvånansvärt många yngre som himlar med ögonen och sjunger med till låtar som "Sommaren är kort", "Snart tystnar musiken" och "Just nu".

Sundsvall utgör inget undantag. Framför scenen på Stora Torget är det knöckfullt och en skön stämning. När folket småningom vandrar hem i den natt som är varm som en dag och aldrig blir svart, finns få besvikna.

Gatufesten i Sundsvall bjöd i år även på världsstjärnan Alanis Morissette, hippa Sahara Hotnights, succémebackande Titiyo och säkra publikdragare som The Ark, Magnus Uggle, Niklas

Strömstedt, Jerry Williams och Backyard Babies. Totalt fler än 100 artister!

Men Gatufesten är mer än bara stjärnglans.

Demoscenen är en av de mindre och ett tillhåll för band som befinner sig utanför strålkastarljuset, är på väg dit eller bara har kultstatus. För dem är Gatufesten årets höjdpunkt och en chans att nå ut till en lite större publik.

När media och branschfolk finns närvarande ökar också möjligheten att knyta viktiga kontakter, att bli upptäckta.

Att Sundsvall med omnejd har ett mycket intressant musikliv framgick med all önskvärd tydlighet under Gatufesten.

Talangtävlingen på Stora scenen är ett annat exempel på hur talanger tillåts visa upp sig, skaffa sig erfarenhet och stimulans till en fortsatt satsning på musik.

För dem är Gatufesten och liknande evenemang i landet oerhört betydelsefulla.

Det var ofta trångt men hög stämning på Gatufesten i Sundsvall under första veckan i juli.

Två av sommarens största publikdragare var Rocktågets Magnus Uggle och The Ark, här representerad av sångaren Ola Salo.

Gatufesten är mer än bara musik...

Tomas Ledin får inte mycket beröm av recensenterna, men hos folket går han hem. Foto: Eva-Lena Olsson.

Världsstjärnan Alanis Morissette var den klarast lysande på Gatufesten den här sommaren.

STIM ser till att musikerna får betalt

-Av Stefan Franzén-

Hela tiden kan vi höra musik spelas på TV eller radio eller då vi besöker en affär. Men visste du att varje gång en låt spelas tjänar exempelvis kompositören och textförfattaren pengar?

Hur fungerar det egentligen?

STIM har koll.

STIM står för Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå. Föreningen bildades 1923 och den förste ordföranden var tonsättaren Natanael Berg. Anledningen till föreningens tillkomst var ett behov av en institution som tog tillvara och förmedlade den ekonomiska rätten till musikalska kompositioners utförande. Detta står att läsa i STIM:s första officiella skrift.

I dag, nästan 80 år senare ligger STIM av sina nästan 40 000 medlemmar. Omsättningen är runt 800 miljoner kronor.

- STIM är ett av Sveriges mest kända varumärken men få vet vad vi egentligen gör, säger VD Gunnar Petri i en intervju i tidningen Eventertain.

Vad är det då STIM gör?

Framförallt är det att representera svenska kompositörer, textförfattare, bearbetare och musikförläggare. STIM bevakar deras ekonomiska rätt enligt upphovsrättslagen när det gäller offentligt framförande av musik i Sverige och utlandet. Dagens upphovsrätt har för övrigt sitt ursprung i den medeltida boktryckarkonsten och handlar bland annat om den rätt som författare, kompositörer, konstnärer och andra upphovsmän har till sina verk.

OLIKA KATEGORIER

Vad menas med ett offentligt framförande?

Ett offentligt framförande är när allmänheten kan höra musiken. STIM har därför delat upp sina 30 000 kunder i tre olika fack efter hur de använder sig av musiken. Den största enskilda kunden är Sveriges Radio som naturligt tillhör mediafacket. SR betalar ett fast pris varje år på 40 miljoner kronor. Sveriges Television är inte långt efter med sina dryga 37 miljoner. För pengarna får de spela obegränsat med musik. För det kommersiella radiokanalerna baserar deras avgift på antalet tänkbara lyssnare och antal timmar de spelar musik per år. För TV-kanalerna som reklamfinansieras, TV3, TV4 och Kanal 5, beräknas deras summa på hur stor del av

sändningstiden som är musik i kombination med annonspriserna. TV4 betalade exempelvis över 29 miljoner kronor 1999.

Den andra kundkategorin är levande musik. Med det menas att det finns tariffer för levande musik som beräknas på hur många åskådare samt biljettpreiser. Och för att få spela copyright-skyddad musik på till exempel restauranger och diskotek måste det finnas en licens från STIM. Den normala avgiften som skall betalas till STIM vid entrebelagda tillställningar är 5,5 procent.

LIKANDE ORGANISATIONER UTMOMLANDS

Det tredje facket benämns bakgrundsmusik och det är det vi hör då vi besöker bland annat varuhus och butiker. Butikerna utnyttjar musiken för att skapa stämning så att kunderna lockas handla. Hur mycket en butik skall betala till STIM beräknas utifrån en tariff som bygger på butiksytan.

Hur fungerar det då när en låt spelas i ett annat land?

Svaret är att det finns organisationer liknade STIM världen över som arbetar på samma sätt. Spelas en låt av en svensk upphovsman på andra sidan jordklotet i en affär ser den STIM-organisation i det landet till att ta betalt av affärsinnehavaren. STIM i Sverige får sedan betalt. Detsamma gäller naturligtvis för en utländsk artist som spelas i Sverige. 1999 fick Sverige in 155 miljoner kronor och betalade ut 97.

Allt tyder på ett ännu bättre resultat de kommande åren. Svensk musik står sig väl utomlands och är en stor exportvara.

Tomas Ledin och Co
får pengar via STIM.
Foto: Eva-Lena Olsson.

BAGATELL musikprodukter

NYA MUSIKVARUHUSET

Experten på notställ

välj mellan ett 40-tal olika. Våra specialiteter: Bagatell klavernotställ (egna patentet)

Nothajen som slukar mängder med notblad och böcker. Köp 4 betala för 3.

"Teleskopet"

Nya generationen notställ. Fantastiskt, inga skruvar-bara att dra upp och ned. Sätt hjul på musikskolan

Pianomedar 595 kr/set
Flygelmedar 1495 kr/set
Hjul till högtalare o förstärkare.

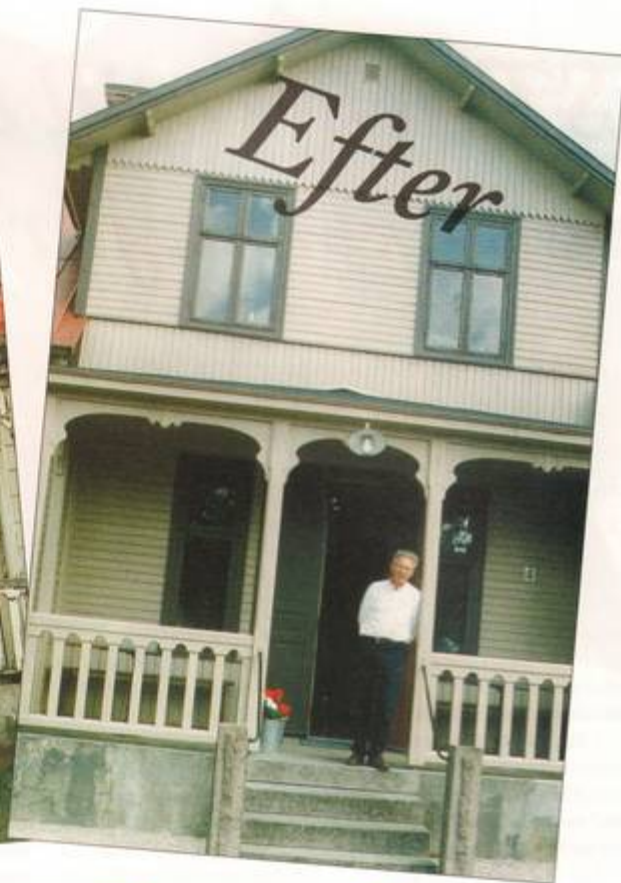
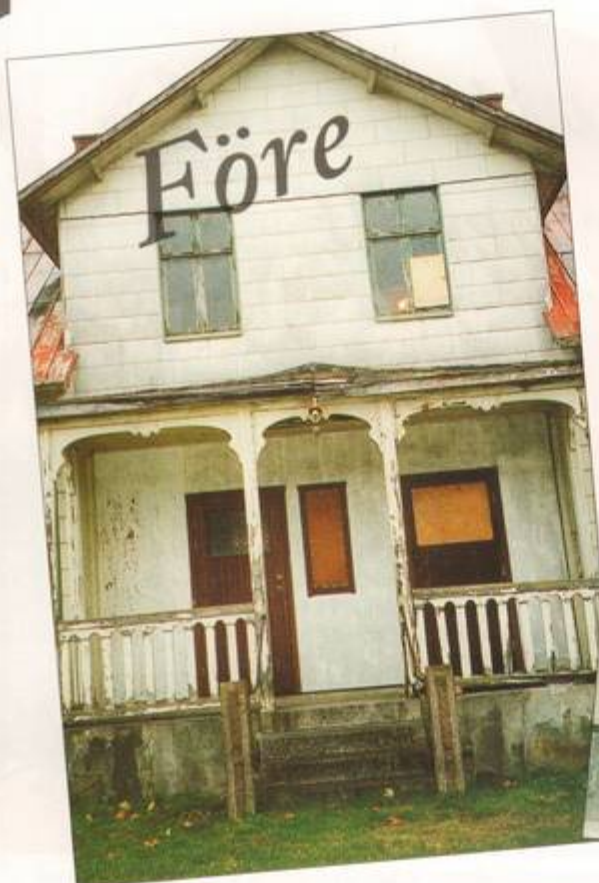
Bagatell har egen tillverkning och import på många varor, dvs få mellanhänder = låga priser. Alla priser exklusive moms o frakt.

5 NOTSTÄLL + VÄSKA
MED HJUL 2590 KR

Kontakta: Bagatell musikprodukter, Husbyvägen 7, 590 54 Sturefors Sweden

Telefon: 013-527 50, 0708-30 75 74 • Fax: 013-527 52 • Mail: bagatell.musik@beta.telenordia.se • Hemsida: www.skill.se/bagatell

Förargelsens hus blev *Birgers lusthus*

– Text och foto: Stefan Andersson –

Nu har norrlänningen blivit skåning på riktigt. Birger Ericson, en av de som jobbat länge inom offentlig kulturssektor och med tydliga spår efter sig. Han har ännu en gång tagit sig an ett stort projekt med lust och energi, nu i privat regi. Totalrenoveringen av det gamla K-märkta IOGT-huset i lilla Färlöv i Skåne strax utanför Kristianstad.

Jag möter en solbränd, heltidsengagerad pensionär på trappan till minnesmärket för ett av förra århundradets större folkrörelse, nykterhetsrörelsen. Där står en, alltid lika entusiastisk kulturarbetare och stampar otåligen på de nyskurade brottiljorna i iver att få visa klenodens insida.

Efter idogt sökande bland gamla missionshus och föreningslokaler hittade han till slut huset som motsvarade kraven.

Ordenshuset som visserligen vandaliserats och fått dåligt med underhåll men där allt gick att återskapa till original.

Birger driver nu verksamhet i huset tillsammans med sin Agneta. Välbesökta och uppskattade konserter och före-

läsningar serveras med kaffe och bröd som Birger själv bakar.

– Pappa hade konditori så bakningen är inget problem, säger Birger.

VÄGGAR SOM TALAR

Att ta steget över tröskeln till den stora salen, är som att förflyttas ett sekel bakåt i tiden. Tidstrogen inredning med väggar av spänd papp, två stora gjutjärnskaminer som värmt mängden nykter skåning. Målningar och standarder i guld vittnar om den kraftsamling som en gång togs mot det då växande superiet. Sammantaget kan huset ses som ett monument över en epok och som en fantastisk välbevarad och skickligt återställd kulturhistorisk pärla.

ALLTID I KULTURENS TJÄNST

Birger har jobbat som lärare och musik- och kulturskolechef under många år. Men var också en period på Svenska kommunförbundet ansvarig för musik- och kulturskolorna. De senaste tio åren har han tillbringat som chef för Musik i Skåne. En chef med rykte om sig att vara tydlig, rak och tuff, en chef som inte hymlar om sitt

ansvar att genomföra uppdragen.

Jag frågar Birger om hans roligaste jobb. Ett starkt minne som Birger lyfter fram är starten av Musikledarföreningen, FSM, och det första mötet i Halmstad där föreningen bildades under former liknande Polsk riksdag.

– Men den allra roligaste perioden hade jag nog på Kommunförbundet där jag jobbade mellan 1975-79. Där författade vi bland annat två viktiga skrifter om den kommunala musikskolan.

– Men snart insåg jag att måste ut i verkligheten och pröva mina egna idéer.

– Det är enkelt att åka omkring och tala om för folk vad de ska göra och slippa göra det själv.

– Jag tycker att alltför många som börjar på tjänster vid t.ex. musikhögskolan eller på Kommunförbundet, blir kvar på tok för länge.

PIONJÄREN ERICSON

Efter jobbet på Kommunförbundet hamnade Birger åter i Piteå för att därefter ge sig på att presentera idén om Kulturskola i Härnösand i början av 80-talet.

- Jag idiotförklarades därmed av samtliga mina kollegor. Men jag menar att vi alltid ska utgå från barnens behov, barnens bästa.

Vet du alltid vad som är barnens bästa?

- Nej, men vad jag tror är barnens bästa. Det räcker inte med musik, barn behöver mer. Jag har fortfarande kvar min första utvecklingsplan om kultur och skola, söndertummad men den gäller än idag med lite omformuleringar. Men jag möttes som sagt av ett enormt motstånd från mina kollegor som var ängsliga för att musiken skulle utarmas till förmån för bild, dans och drama.

- Jag trodde precis tvärtom. Jag har aldrig trott att om man lägger ner ett bibliotek så blir det bättre för kulturskolan. Ju mer kultur det finns, ju mer göder man varandra, menar jag.

I Birgers idealskola är verksamheten gratis de första åren och kulturskolelärarna går in i klasserna och jobbar i de lägre åldrarna så brett som möjligt så att alla får möjlighet att prova på och senare välja.

Relationen stat - kommun då, hur ser du på den?

- Den kommunala självbestämmanderätten håller kommunerna stenhårt på, och ska så göra. Därför ska staten hållas utanför. Statliga insatser skulle begränsa självbestämmanderätten då de naturligtvis vill vara med och bestämma om de går in med pengar.

- Det fanns tidigare en falang inom vår bransch som ville ha statsbidrag och en

som sa nej, jag tillhör den senare gruppen. Likriktningen blir mindre om det inte regleras av statliga myndigheter.

Hur säkrar vi då möjligheterna för barn över hela landet att ha tillgång till Kulturskolan?

- Där är bekymret, för idag kan kommunerna göra sig av med det som inte är lagstadgat. Men så länge kommunerna för kampen om medborgarna, och kämpar om att få företagsverksamhet till sig, så vet kommunalpolitikerna att ingen flyttar till en kommun med bara en korvkiosk. Där vill ingen bo. Kultur är en väldigt stark lokaliseringssfaktor.

Diskuterade ni musikskolelag på Kommunförbundet på din tid?

- Ja, vi sneglade på Danmarks lag men om jag ska vara uppriktig tror jag inte att de kommit längre än oss i Sverige för det. Så lägg absolut ingen energi på att driva den frågan, jag tror inte ett

ögonblick att det ger ett bättre resultat. Jag kan däremot tänka mig att kommunen skriver in Kulturskolan i sina lokala styrdokument som till exempel skolplanen.

Ska kulturskolan ligga under utbildning eller kultur i kommunerna?

- Själv var jag starkt förankrad i skolan men har insett att det finns fördelar med att ligga under kultur så frågan är inte helt enkel att besvara.

Vad kan du med din erfarenhet säga generellt om kommunala musik/kulturskolan?

- Det finns inget annat land i världen som lyckats så bra som Sverige när det gäller musikskola. Tänk bara på med vilken auktoritet och självklarhet våra barn och ungdomar ställer sig på scenen och framträder och de som idag söker in på Musikhögskolan är lika duktiga som de som gjorde sin slutexamen för trettio år sedan. En enorm kvalitetsutveckling. Sverige är mest framsynt i Europa när det gäller

synsättet på barn, att alla kan och att vi ska jobba med flera konstformer men den klassiska genren ska självklart fortsätta utvecklas.

Därför måste vi även ha kvar möjlighet för de som vill göra djupare studier inom sina ämnen.

- Jag som varit borta från musikskolan i tolv år märker kvalitetshöjningen, en förändring där inte minst metodiken måste ha utvecklats enormt. Det ser jag till exempel i Varberg där jag för tillfället jobbar konsultativt.

- Men jag blir förskräckt över utvecklingen på musikhögskolorna.

MUSIKHÖGSKOLORNA FÖRSKRÄCKER

- Jag besökte Musikhögskolan i Göteborg helt nyss för att hitta en fortbildning i metodik för en invandrad stråklärare. Då möts jag av beskedet att han först måste gå två år på lärarhögskolan, utan instrumen-

Jag idiotförklarades av mina kollegor

Ericson -framtidshoppet för Färlöfs kulturliv

IOGT-busets stora sal med originalkulisser från slutet av 1800-talet.

Ingen flyttar till en kommun med bara en korvkiosk

talundervisning!

- Är ni inte kloka säger jag, har ni fullständigt tappat vettet?

- Det är så här idag, sa dom.

- Då vände jag mig till Malmö där de säger sig försöka hålla sig så långt som möjligt ifrån den typen av organisation.

Vad ser du runt hörnet, vad bör vi tänka på för att hålla oss aktuella?

- Vi är inne i en fas där det mångkulturella är tydligast. Jag menar att man politiskt ska skapa förutsättningar,

mötesplatser för den mångkulturella verksamheten så att de

som jobbar kan göra det på bra villkor. Sedan fixar vi själva kultur.

Kommunerna ska inte skapa kultur. De ska enbart tillhandahålla

mötesplatser. Det handlar om lokaler helt enkelt. Blanda också gärna olika kulturorganisationer under samma tak

där även fritidsmusikerna, körerna, konstnärerna, dansarna med flera, kan ingå. Det skulle betyda en enorm utveckling för hela samhället.

Vad ska man då själv ägna sig åt framöver?

Svaret lät inte vänta på sig och skulle bli en hel artikel för sig men helt kort vill energiknippet Ericson ägna sig åt huset och verksamheten i det. Han har idag bokat nio produktioner med konserter och föreläsningar för kommande år och planerar en abonnemangsserie.

Lycka till, Birger!

Ledarträffar i Västernorrland

- Av Christer Joald -

Västernorrlands län består av sju kommuner, ytmässigt ganska stora men befolkningsmässigt små. Vi utgör knappt 3 % av Sveriges totala befolkning. Därför ser vi som leder musik- och kulturskolorna i Härnösand, Kramfors, Sollefteå, Sundsvall, Timrå, Ånge och Örnsköldsvik det som viktigt att träffas och att planera för gemensam verksamhet på länsnivå. Tillsammans blir vi starkare.

Kulturskoleledarna träffas regelbundet två gånger per termin, nu senast i maj i Härnösand, där vi bl a tog del av en attitydundersökning som genomförts vid Sundsvalls Kulturskola, planerade för en gemensam länsstudiedag i ämnet utvärdering som ska genomföras i höst, diskuterade den ämnesfortbildning som förlöpande anordnas på länsnivå samt de skolbesök vi gjort de senaste åren och som inneburit att de olika kommunernas kulturskolepersonal besökt varandra.

Nästa träff blir i början av oktober, då med Örnsköldsviks Kulturskolecentrum som värd. Vi tycker att "Västernorrlandsmodellen" ger oss mycket och vi rekommenderar andra län att ta efter.

Hallå där!

Annika Fehling
...musikskaparen som funnit ett kreativt musikliv på Gotland men ofta är ute och reser antingen i Sverige eller utomlands. Hon sjunger storbandsjazz, egna låtar ballader, blues och har även deltagit deltagit i schlagerfestivalen.

Vad gör du just nu?

- Jag håller på att arbeta med nytt material som skall resultera i en skiva på engelska i höst. Jag känner att jag vill nå ut till en publik även utanför Sverige. Dessutom ska jag åka med Peter Lundblad till Irland på ett singer/songwriterseminarium dit vi blivit inbjudna. Det ska bli utspännande att få vara en vecka i Dublin där de har en rik tradition med sina episka texter.

Du har bildat nätverket SSOS (singer/songwriter of Sweden) tillsammans med Eva Hillered. Berätta lite om det!

- Vi arbetar för fler speltillfällen för artister/låtskrivare som framför originalmusik. Det finns inte så många scener för dem som skriver och framför sina egna texter, utan det man får när man går ut är coverband. Det är viktigt för alla som vill skriva eget att de vågar oberoende av vad andra tycker. Det gäller att följa sitt hjärta.

Annika Fehling, en kreativ musiker

Jag är även med i föreningar som Woody och Lilith Eve. Den sistnämnda är en mer Stockholmsbaserad förening för kvinnliga singer/songwriters. Det var med det personliga som allt startade en gång i tiden. Woody finns i Stockholm, Göteborg, och Malmö. Låtskrivandet är i fokus och man spelar mest countryrock.

Du har fullt upp?

- Ja, men det gör inget för livet är verkligen roligt just nu. Jag håller även på med att tonsätta Sonja Åkessons dikter. Det var ju hon som införde diskbänksrealismen. Det är ett spännande projekt där jag tonsätter utifrån min tolkning av texterna. Projektet heter Sonjasånger.

Du har även varit med i schlagerfestivalen. Kommer du ställa upp någon fler gång?

- Nej, det tror jag inte, men det var ett kul äventyr att få vara med. Jag deltog 1998 och sjöng "När en stjärna faller" som handlar om att se förändring som något bra. Nu tycker jag festivalen börjar lämna gräsrotsnivån och dem som är med får svårt att hålla fast vid sitt hjärta. För mig är musik något som berör. Det skall vara ett utbyte likt det jag och Eva fick då vi spelade i Danmark. Det var fantastiskt, publiken satt och lyssnade och det var magiskt.

Hur är det annars med originalmusiken?

- Den är på frammarsch. Det blir allt vanligare att ta sin gitarr och spela. Tack för pratstunden och lycka till!

- Tack själv, det var trevligt att prata med dig.

STEFAN FRANZÉN

FRÅN ÖRA TILL HJÄRTA

av Lennart Winnberg

En revolutionerande ny pedagogisk metod för instrumental- och gehoarsundervisning.

Lyssna och lär av hjärtans lust i denna unika kombination av att spela efter gehör, läsa a vista, skriva ner melodier och improvisera. Enkelt och spontant. Ett levande komplement till befintliga spelböcker. 64 sidor, läckert illustrerade och fyllda av roliga lyssnaruppgifter.

Boken finns för samtliga instrument och färdighetsnivåer. Den kan användas både för självstudier, gruppundervisning, enskild undervisning, undervisning i klass, ensemble och orkester.

Pris för bok och CD: 195:- inkl moms

Vid beställning ange instrument.

Musica Bassa

Tel: 0200-11 03 10. Fax: 031-46 20 80.

E-post: lennart@winnberg.se

www.winnberg.se

Konstverket är målat, och symboliserar den verksamhet som bedrivs på Barnkulturcentrum. En av aktiviteterna är nämligen bildverkstad.

Sveriges första Barnkulturcentrum firar 25 år

– Av Stefan Franzén –

I år firar Solna Kulturskola 50-års jubileum.

En fristående del av skolan utgörs av ett barnkulturcentrum som också firar i år.

25 närmare bestämt.

Barnkulturcentrum bildades 1975 av barnkulturentusiaster och förskollärarna Margareta Karlberg och Maude Nichols.

I dag är fem pedagoger fast knutna till verksamheten som sedan nio år finns i Solna Kulturskolas jugendhus.

– Den största skillnaden i dag jämfört med förr är att vi har egna lokaler att vistas i. Förr fick de gå ut med alla barnen. I och med att vi har det så bra som vi har det kan vi erbjuda barnen fantastiska upplevelser, berättar Monica Lundgren, en av pedagogerna.

De övriga fyra är Maaja Bohm, Catarina Abelli, Nina Nykvist och Sunnevi Bernhardson.

NYA UTMANINGAR

Pedagogerna ställs ständigt inför nya utmaningar där de skall hitta på aktiviteter för barnen som är mellan 3-9 år. Man jobbar med alla konstformer och sinnen. Genom Barnkulturcentrum får barnen med sina pedagoger tillgång till temaverkstäder, barnteater, sagoberättande på biblioteken. Konst- och historievisningar samt skol- och knattebio. Temaverkstäderna har haft namn som "Stjärnhimlen", "Drömmar" och "Skapelsemyter". Barnen får lösa olika uppgifter men får framförallt leka.

– De senaste temat kallade vi "I havets djup" och där fick barnen möta Sjöörövar-Jenny, Kaptenskan, Havsfrun och en bläckfisk som gärna kramas. Vi hade byggt upp miljöer med bland annat rinnande vatten och sand. Man kunde höra barnen småkonversera sinsemellan om hur länge de trodde de skulle klara sig under vattenytan. Det är så vi vill ha det. Barnen skall bjudas på upplevelser, säger Monica Lundgren.

Totalt är det flera tusen barn som har tillgång till Barnkulturcentrum. Och eftersom barnen är målgruppen blir föräldrarna automatiskt involverade. Men även de får sitt av pedagogerna via en öppenverksamhet som förekommer ett antal lördagar per år där man tillsammans spelar teater eller målar.

25-ÅRSJUBILEUM

I år firar alltså Barnkulturcentrum 25 år.

Firandet pågår under året med olika inslag men det största var ändå den jubileumsutställningen som visades på biblioteket i Solna centrum där glimtar ur verksamheten visades. Utställningen var öppen under fem dagar i slutet av maj-början av augusti men responsen blev så positiv att delar av utställningen fortfarande finns kvar.

– Bland annat står sagotältet kvar. Just sagoberättandet är viktigt tycker vi. Vi är tre stycken som åker runt till Solnas bibliotek och berättar.

Vi riktar in oss på barn från tre år upp till skolåldern, säger Monica Lundgren.

Barnkulturcentrum vill även vara ett inspirationscentrum, inte bara för de små utan även för de stora.

Glada pedagoger ser tillbaka på fantastiska 25 år med Solna Barnkulturcentrum

Tranås Kulturskola

50 år

-Av Stefan Franzén-

I år firar Tranås Kulturskola 50-års jubileum.

Kulturskola har man dock inte varit i alla år utan bara sedan 1997, men musikskola har man varit sedan 1951.

Därför firas det hela året i radioprofilen Lennart Hylands hemstad Tranås.

I mars genomfördes en stor konsert och i oktober kommer en stor jubileumskonsert med en stor jubileumssorkester att genomföras.

Årets musikkommun tre gånger

Kultur har varit ett begrepp i över 100 år i Tranås. Tranås Kuranstalt var känd över hela Sverige och gästades av framstående musiker som Aulinkkvartetten och Wilhelm Stenhammar i samband med konserter i Kuranstaltens stora promenadsal. Staden har också genom åren haft flera konstnärer, bland andra Herman Norrman och Knut Ekwall. Dessa båda har betytt mycket för kulturens grundande.

Redan 1891 bildades Tranås Musikkår av fabrikören Blomnell. Tack vare fler eldsjälar kom musiklivet i gång sedan man bildat ensembler i nykterhetsföreningar, frikyrkoförsamlingar, fackföreningar, kyrkor, skolan och Frälsningsarméns Hornmusikkår.

1944 skrev advokaten och ledamot av stadsfullmäktige Anders Lind, en av Tranås kulturpolitiska profiler, en motion om att bilda en skolorkester. Några år senare bildades en kommunal musiknämnd och en musikledare tillsattes. Begreppet musikskola växte fram och hösten 1951 fick den ett kommunalt anslag.

KUL KONSERT

Nu skriver vi 2001, det vill säga 50 år senare vilket firas under hela året. I mars genomförde skolans ensembler och äldre elever en konsert där Östen från Östen med resten var programledare. Och i oktober kommer den stora jubileumskonserten att arrangeras.

– Där kommer de flesta av dem som numera jobbar som professionell musiker och som fått sin utbildning i Tranås att delta. Alla kan naturligtvis inte komma men det kommer bli en kul konsert i Hälaby skolans aula. Efter konserten blir det bankett i stadshus-hallen, berättar kulturchefen Lasse Dahlstrand.

I samband med jubileet har man tagit fram en dekal plus att man kommer ge ut en jubileumsskrift som ska spegla vad som hänt under årens lopp. Under september månad kommer man också fira med en dansmanifestation, föreläsningar, seminarium, masterclass, workshop och en dansföreställning. Till det har Eeva Lilja och hennes ensemble engagerats.

VIKTIGA HÄNDELSER

Bland det som hänt under 50 år kan följande nämnas:

– Tranås kommun har av Svenska tonsättarens internationella musikbyrå utsetts till årets musikkommun tre gånger (1988, 1991 och 1994). Det är mer än någon annan kommun.

– 1987 bildades Tranås Ungdomsblås och kommunen kunde då ståta med fyra marscherade orkestrar. I samma veva startade också Tranås storgåtas paradmarscher. Orkestrarna turades om att paradera varje lördagsförmiddag under sommarmånaderna. Paraderna lever kvar än i dag.

– 1992 flyttade man in i nya lokaler och har nu sin verksamhet i det före detta tingshuset.

– 1994 fick gymnasieskolan ett estetiskt

program i samverkan med kulturskolan.

– 1997 beslutade Kultur- och utbildningsnämnden att ändra inriktning från musikskolan till kulturskola med ämnena musik, drama, dans och ljudteknik.

MUSIKEN DOMINERAR ÄNNU

– Förra året invigdes kulturskolans dansstudio och i år kompletterar vi våra lokaler ytterligare med en dramasal. Kulturskolans mål är att vara tillgänglig för barn och ungdom som vill utöva och vidareutveckla sitt kulturintresse, säger Lasse Dahlstrand.

Just dansen har blivit mycket populär men det är fortfarande musikundervisningen som dominerar. Något som också blivit mycket populärt är barnteater, barndans samt sång och musikskoleverksamheten i åldrarna 4-6 år.

– Det är synd att det inte är fler killar som söker sig till dansen. Annars är det många som håller på med musik, men de spelar också ishockey. Jag vet föräldrar som sitter utanför med hockeyutrustningen i bilen för att snabbt skjutsa till träningen. Vi försöker anpassa vår verksamhet så att de skall kunna hinna med både och.

En stor begivenhet som genomförs varje år är kulturskolans stora examen. Den har varje år cirka 2000 åskådare och 600 medverkande elever i piano-, bläs-, gitarr- och stråkorkestrar, teatergrupper, dansgrupper, ljud- och ljusgrupper som gör egna och gemensamma nummer. Examen avslutas gemensamt med "Den blomstertid nu kommer".

Lasse Dahlstrand har förklaringen till den optimism som genomsyrar verksamheten:

– Det är vår arbetsmiljö. Kulturskolan ligger alldeles intill Svartån och gymnasieskolan med det estetiska programmet ligger alldeles intill. Man kan knappast ha det bättre.

FOTNOT: Kulturskolans 50-åriga historia finns också i bokform. Boken är skriven av Hans Lindell och är mycket informativ med många korta texter och massor av bilder.

Orkesterresor till Ungern

TM RESOR skräddarsyr orkesterresor i samarbete med konsertarrangörer i Ungern.

Wind Orchestra
Festival in
Budapest
May 2-5, 2002

Intresserad av
reseförslag &
offert?
Kontakta oss!

TM RESOR

Symfonigränd 10, 175 56 JÄRFÄLLA
Tel: 08-7360565 Fax: 08-58440918
E-mail: info@tmresor.se www.tmresor.se

Här tränar Miniblåset och Lilblåset inför en gemensam konsert.

Satsa på skolan – och därmed kulturen!

Sista dagen på semesterseglingen. Mobilerna ringer tidigt. Halvsovande svarar jag och hör en trevlig norrländskdialekt. "Hej, det är Anders på Kultursmockan." Jaha? "Du, jag såg ett pressmeddelande att Du hade blivit vald som ordförande i Europaregionen av Education International." Jaha? Det stämmer. "Du det vore bra om Du kunde skriva en krönika – Som jag ser det – i Kultursmockan. Du kan maila den, och skicka med ett foto." Uppvaknandet långsamt. Jaha. "Det var fint Du, tack ska Du ha. Då får jag artikeln på fredag. Tack ska Du ha." Och så sitter man där och leverandagen närmar sig och passerar. Anders har sagt att ca 2 360 tecken är möjligt men det kan kanske också bli fler om det är intressant.

Som mångårigt verksam inom utbildningssektorn såväl på svenskt som europeiskt plan finns det mycket att tänka omkring då det gäller kopplingen skola-utbildning och kultur. Vad skapar och väcker människans intresse för att medverka i kulturskapande aktiviteter såväl som producent som konsument? Tvivels utan skolan från förskola till högskola.

Att besöka en förskola under barnens skapande verksamhet med färg, lera, musik och rörelse är en praktfull illustration och en upplevelse av hur kulturintresse väcks

genom barns aktiva skapande. Detta utan att barnen själva distraheras av någon som helst akademisk diskussion och träta om kulturbegreppets mest optimala definition.

Eller ett besök i en engelsk skola, med barn i motsvarande årskurs 4 i svenska grundskolan, under temaarbete om engelsk litteratur. Här har genom lärarnas försorg och goda pedagogik denna grupp av 27 engelska 10-åringar fångats av de berättelser av olika engelska författare som de nu redogör för och gestaltar i små improviserade teaterföreställningar.

En annan upplevelse. Ett besök på en av många högskoleutbildningar i musikkonstens utövande i Prag- Oerhörd professionella elever såväl tekniskt som känslomässigt i sina framföranden och en fullständigt trollbunden publik.

Näval, vad blir slutsatserna av dessa exempel? Var finns röda tråden?

I det genomkommersiella kvartalskapitalistiska samhället är kulturproduktion och kulturprodukter mer föremål för ekonomisk marknadsstyrning än ett uttryck för människors genuina efterfrågan av kultur. Kulturarbetarnas villkor är under all kritik, men måste ses som ett utflöde av samhällets kommersiella värderingar. När startar svensk television A-kultur på sam-

ma sätt som A-ekonomi?

Grunden för fokusförändringen från ekonomism till "kulturism" läggs i skolan från förskola till högskola. När skola och kultur förknippas med varandra och båda ger känsla av glädje, nyfikenhet och utveckling av jaget, finns hopp om framtiden.

I skolan finns i dag mycket som inger hopp men också mycket som återstår. Därför, alla kulturvänner och alla främjare av skola och utbildning, förenen Er över intressegränser och geografiska gränser. Förenen Er i den gemensamma kampen för kvalitet i utbildning och kultur. Arbeta gemensamt för bättre villkor för lärare och kulturarbetare.

Utbildning och kultur behövs för vår gemensamma välfärd i vid mening och som en motvikt mot kommersialismens styrning av det kulturutbud som mer och mer likformigt vevs i merparten av västerlandets TV-kanaler.

Leve skolan,
leve kulturen,
leve kvaliteten!

Lars-Erik Klason
Kanslichef
Lärarförbundet

Som jag ser det...

Ta 't piano!

CHRISTER NORDAHL
PIANOSTEGEN 3

Färgstark musik i skiftande karaktär och stil. Även improvisationsövningar, teori m.m.
SKG 10161 C:a-pris 167,00

Nu lyfter **LILLA PIANORAKETEN** - en utveckling av pianoskolan "Spela Piano" För nybörjare från ca 5-8 år. Utgår från gehörsspelet och leder snabbt till samspel. Av MARGARETA STRÖMBLAD, lärare på Musikhögskolan i Stockholm samt SML. CD medföljer!
SKG 10203 C:a-pris 185,00

SVEN HAGVIL
Dagen idag

en svit körsatser för barnkör och piano. Texter av Barbro Lindgren, Kaj Beckman, B-E Hedin och Ingrid Sjöstrand.
SKG 10209
C:a-pris 41,00

Idel Riedel
- för lika röster

En melodisk katt om 36 sånger av en av våra främsta melodiskapare, GEORG RIEDEL
SKG 10101 Ca-pris: 250,00

NY HEMSIDA!
www.sk-gehrmans.se

Hos oss finner Du ett rikt sortiment av noter för

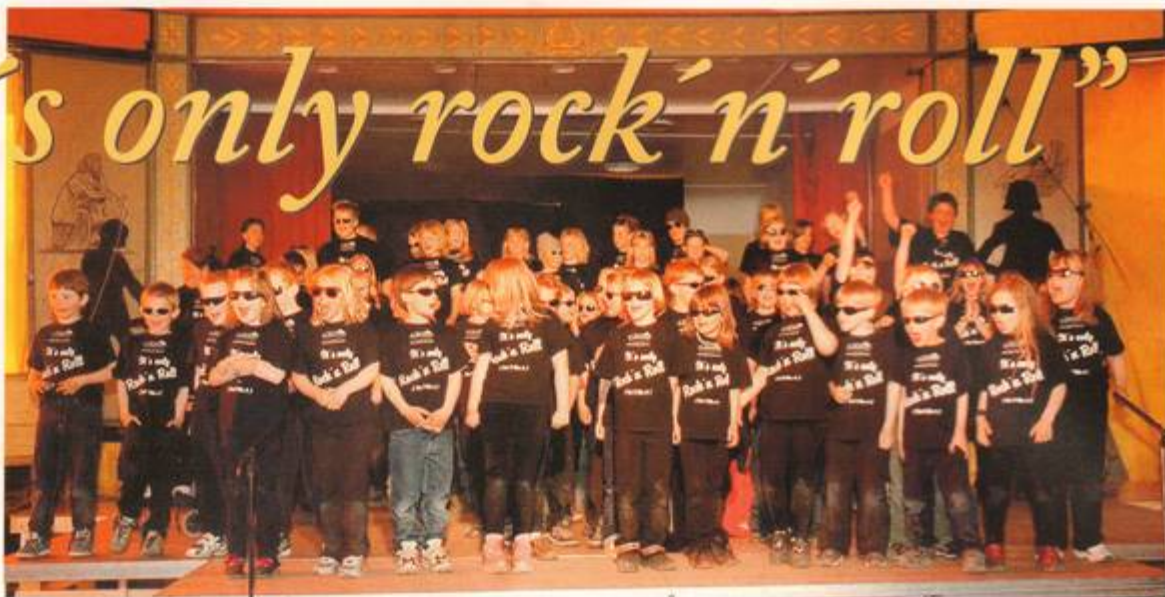
- undervisning
- kammarmusik
- kyrkomusik
- orkester
- kör - alla förlag.

**SK-GEHRMANS
MUSIKFÖRLAG**

SK-Gehrmans Musikförlag AB,
Box 6005, SE-102 31 STOCKHOLM
order: 08-610 06 10 fax: 08-610 06 26
order@sk-gehrmans.se

"It's only rock'n'roll"

De yngsta
eleverna på
Tallbackens skola
Foto:
Stig Andersson

- musik och eget skapande viktigt på Tallbackens Freinetskola

- Av Olof Wigren -

En vardagkväll i början av sommaren drog Tallbackens elever fullt hus på Folkets Park i Ljusdal. Inför föräldrar och andra intresserade bjöd man på sång och musik och show. En strålande final på temat "It's only rock'n'roll", ett av flera under året där elevernas kreativitet och egna skapande satts i centrum.

Barnomsorgs- och utbildningsförvaltningen söker

Chef till Musik- och Kulturskolan

Verksamhetsbeskrivning:

Välkommen till Mölndals musik och kulturskola som i dag har en rik och kreativ verksamhet och en väl fungerande personalgrupp om ca 50 medarbetare med vana att arbeta i arbetslag. De undervisar ca 4000 aktiva barn och ungdomar som spelar, sjunger eller dansar. Musikskolan är organisatoriskt och pedagogiskt en naturlig del i grundskolan och uppfyller kriterierna för en modern kulturskola.

Under den senaste 5-årsperioden har musikskolan startat mycket ny verksamhet bl a småbarnsrytmik (0-4 år), stråkrumik (5-7 år), brassrytmik (6-7 år), barnkör, personalkör, afroverksamhet och sedan 2 år tillbaka dans. Innevarande läsår startas även verksamhet med musikdrama. Musikskolan har en omfattande konsertverksamhet.

Arbetstid/varaktighet:

Tillsvidareanställning 100 % med tillträde 2002-01-01.

Vi söker dig som: är kreativ och vill verka för att utveckla samarbete mellan de olika kulturyrtingarna, mellan musik/kulturskolan och grundskolan, samt har förmåga att marknadsföra skolan och sträva mot högt uppsatta mål.

Du kan bedriva ett modernt ledarskap som tar fram det bästa hos dina medarbetare. Du har en gedigen musikpedagogisk erfarenhet. Du har ekonomisk och administrativ erfarenhet.

Stor vikt läggs vid den sökandes personliga lämplighet.

Upplysningar:

Lars-Erik Larsson, förvaltningschef, tel 031-67 72 40.
Andrine Bendixen, Mangs t.f. musikskolechef, tel 031-67 72 34.

Fackliga företrädare:

Lärarförbundet tel 031-27 09 09, SKTF tel 031-67 77 79.
LR tel 031-67 77 85.

Välkommen med din ansökan, meritförteckning samt löneanspråk senast 2001-10-01, ange ref nr 355/2001. Betygskopior insändes efter anmodan. Rekvisera gärna musikskolans informationsfolder, tel. 031-67 72 32.
Bou-förvaltningen, 431 82 Mölndal.
E-post: lotta.lundberg@molndal.se

Mer information finns på <http://www.molndal.se>

Mats Ericsson är rektor på Tallbacken:

- Här prioriterar vi en allsidig utveckling på alla plan. Fantasin, leken och skaparkraften är viktiga faktorer, inte bara när det gäller den rena kunskapsinhämtningen. Vi försöker hela tiden bygga upp barnens självförtroende och ser till individens möjligheter.

- Min erfarenhet är att barn tar ansvar om de får chansen, barn är nyfikna, de är intresserade av sin egen inläring. Lärare och barn kan vara jämlika och ömsesidigt respektera varandra utan att auktoriteten försvinner.

Mats fortsätter:

- Arbetslagets roll kan inte nog värderas. Att alla drar åt samma håll. Att grundläggande förhållningssätt, synen på människor och kunskapssynen är lika inom arbetslaget. Att alla står för det vi skriver om skolan, som t ex arbetsplanen. Att det inte bara är ord. Arbetslaget är motorn på skolan. Vi släpper lärare och personal fria i tanke, ord och gärning. Genom det växer även vuxna och gör saker de först trodde var omöjliga. "If you love somebody, set them free", det är det som gäller här, förklarar Mats Ericsson entusiastiskt.

TRYGGHET OCH STIMULANS

En annan viktig erfarenhet han dragit är:

- Innehållet är viktigare än formen. Att vi är en friskola är inte viktigt i sig, däremot är det viktigt att vi är en Freinetskola. Arbetsättet och det vi gör är viktigt. I små grupper skapas en trygg miljö och att ge barnen utrymme att ta egna initiativ, att våga ställa sig inför andra och säga sin mening.

Rock'n'roll-kvällen på Folket Park kan ses som ett led i det.

Elever som tidigare varit blyga och känt olust inför att uppträda, överträffade sig själva och gjorde föräldrar förvånade. Ett resultat av den trygghet och stimulans som skolan strävar efter.

- Varje tema redovisas för föräldrar och andra intresserad i

någon form. Det kan ske i form av ett uppträdande, som i fallet rock'n'roll, men också genom att visa videofilmer man gjort själva, bildspel eller utställningar.

På det här sättet bidrar man också till att engagera föräldrarna mer i skolan.

– Men bara det faktum att föräldrar och barn själva aktivt valt vår skola gör, att de har ett stort intresse av verksamheten och känner delaktighet i vad vi gör, säger Mats Ericsson.

Sång och teater utgör två viktiga ämnesrubriker för Tallbacken. – Musiken är ett genomgående ämne. Genom musiken når vi in i barnens känsloliv. Både musik och drama förenklar för oss att få barnen att öppna sig och ta åt sig kunskaper.

Finns det någon undersökning som visar att en skolmodell är effektivare i fråga om inlärning jämfört med den traditionella skolan?

– Inte vad jag vet. Det finns däremot undersökningar som visar att Freinet-skolelever är mer sociala, har lättare att jobba i grupp, är mer verbala och har lättare för att redovisa sina jobb inför andra. Konkret finns också en undersökning i Ljusdals kommun om barns trivsel i skolan. Där ligger vi i topp. Vilket vi förstår är mycket stolta över.

Torsdag från kl 10 till fredag kl 11 är vikt för "verkstadsarbete". Det finns fyra olika verkstäder på Tallbacken - Läs- och skrivverkstaden, Skaparverkstaden, Natur- och teknikverkstaden och Musik- och dramaverkstaden - där arbetet är åldersblandat.

MELLANRUBRIK

– Vi har också ett samarbete med den kommunala musik- och kulturskolan. Vid temat "It's only rock'n'roll" hade musikskolan flera workshops där personalen lärde alla barn att spela trummor, bas och gitarr. Det resulterade i att fem-sex elever blev så intresserade att de på temaavslutningen gjorde ett eget framträdande där de bland annat framförde "Smoke on the water". Ingen av dem hade spelat instrument tidigare.

– Det finns planer på att fördjupa samarbetet med den kommunala musik- och kulturskolan, men vi vet inte riktigt hur.

I arbetsplanen för Tallbackens Freinet-skola står bl a:

"En aktiv människa skaffar sig större kunskap och tar alltmer ansvar. Därigenom växer självkänslan och självförtroendet. En aktiv människa ser olika möjligheter och kan påverka sitt liv. Omotiverat, påtvingat arbete dödar arbetslusten. För att vara motiverad och känna arbetsglädje vill den aktiva människan känna delaktighet och förstå varför arbetet ska utföras. En aktiv, fri och skapande människa vågar vara kreativ."

Mats Ericsson:

– Livet är fullt av möjligheter och det försöker vi på alla sätt få barnen att förstå. Bland annat genom att bjuda in gäster som kan berätta om talande exempel ur sina liv och redogöra för sina erfarenheter.

Häcklöperskan Frida Johansson, arkitekten Agneta Niklasson och utrikesminister Anna Lind är några av dem som besökt Tallbacken och talat till eleverna.

En del av Freinetfilosofin bygger på att allt arbete i skolan ska vara verkligt. Inriktat på produktion. Den lärdom man skaffar sig ska kunna användas av andra som kunskapskälla.

På Tallbacken finns därför den egna tidningen Tallbackens Magazin, som produceras med två nummer om året av en egen redaktion. Eleverna står för allt material och formger också tidningen.

– Tidningen är en pärla där barnen lär sig oerhört mycket om samhället, säger Mats Ericsson.

Tallbackens Magazin är ett eget bolag med styrelse, ekonomiavdelning, säljavdelning etc och ger eleverna möjligheter att prova på flera olika "befattningar" under skoltiden. Från lokala mediaföretaget Byggfakta, som är fadderföretag till Tallbackens Magazin, får man mycket hjälp med tips och praktiska idéer och varje termin genomförs en utbildning av redaktionen i "konsten att göra en tidning".

– Det praktiska arbetet är för oss lika viktigt som den rent teoretiska utbildningen, säger Mats Ericsson.

Utbildningen av personalen, hur sker den?

Lärarlagemang
Foto:
Stig Andersson

– Att få nya impulser för att hänga med i vad som händer är nödvändigt för att inte navelskådandet ska bli alltför övervägande. Vi har bra kontakter med Mitthögskolan, där vi har vår mentor Stellan Ovemar. Det är otroligt viktigt att någon utomstående tittar på skolan och vårt sätt att arbeta här. Ställer de rätta frågorna och leder oss vidare.

– Alla i arbetslaget har sina ansvarsområden och är själva ansvariga för sin egen fortbildning. Vill någon t ex gå en kurs tas det upp på Arbetslagets styrelsemöte. Vi har även ett samarbetsavtal med Ljusdals kommun och har därigenom samma utbildningsmöjligheter som alla andra lärare i Ljusdal, säger Mats Ericsson.

Han säger också att trots att Tallbacken är en friskola har den ett mycket bra samarbete med Ljusdals kommun.

– Vi är en skola i Ljusdal och är väl därför också kommunal på något vis.

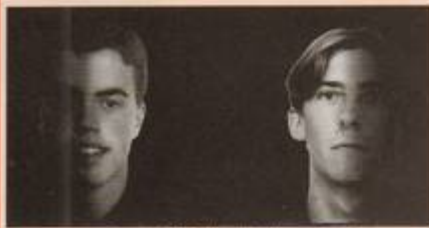
Genom musiken når vi in i barnens känsloliv

Fakta om Célestin Freinet

Célestin Freinet föddes 1896 i Provence i södra Frankrike. Han började sin lärargärning som 24-åring i Bar-sur-Loup. Den byskola han kom till var föga inspirerande varför Freinet skapade en ny miljö och både här och senare på andra orter utvecklade de metoder och den människo- och elevsyn som kännetecknar freinetpedagogiken: målet är självständigt tänkande och kritiska elever med stark egen identitet som förverkligar sig själva manuellt, konstnärligt och psykiskt genom det dagliga arbetet i klassens och skolans kollektiva gemenskap.

Detta arbete kännetecknas av att lära sig genom att undersöka verkligheten, av att eleverna är fullvärdiga och jämlika läraren som människor och ömsesidigt kan ge utlopp för sin fantasi och skaparlust. Kunskaperna ska vara användbara och i sökandet efter dem spelar världen utanför skolan, närsamhället och fjärrsamhället stor roll.

Célestin Freinet anses som en av de stora pionjärerna inom den moderna skolan, den aktiva och elevcentrerade arbetsskolan. Själva såg sig Freinet aldrig som en teoretiker eller idébildare, hans intentioner var att kunna arbeta med sina elever på det sätt han ansåg sig vara det rätta. Han vill uppnå en "Folkets skola".

...signerat Daniel Hellström/Jonas Andersson

Melissa, Code Red, Love Letter... Listan över den senaste tidens virusvarningar kan göras lång. För inte så länge sedan var disketter man lätat den enda vägen för information in i datorn och därmed den enda risken att drabbas av virus.

Så är det inte längre. I och med att allt fler blir uppkopplade mot Internet har också virusutbredningen tagit nya vägar. Virus kan spridas via infekterade filer som laddas ner från Internet men bakom den senaste tidens varningar ligger något annat; de så kallade maskarna. Dessa maskar sprids via e-post, något som de flesta använder dagligen och kan just därför också spridas blixtnsabbt över världen.

Ofta sprids dessa virus som en bilaga till ett e-brev. När användaren öppnar bilagan smittas den egna datorn. Viruset skickar sig automatiskt vidare till alla i användarens adressbok. Det infekterade brevet ser då ut att komma från en bekant och mottagaren öppnar antagligen brevet och bilagan.

Vad ett virus gör med din dator är väldigt olika. Många är helt harmlösa och är skapade enbart för att en viss person ska få visa sina kunskaper. Andra däremot, kan helt förstöra din dator genom att radera information som krävs för att datorn ska kunna starta. Men var lugn – det finns naturligtvis skydd – antivirusprogram.

Det finns en mängd sådana på marknaden, av vilka två stora heter Norton Antivirus (<http://www.norton.com>) och McAfee (<http://www.mcafee.com>). Programmen kostar runt 300 - 500 kronor, vilket får anses vara en ganska billig försäkring mot virusutbredning. De flesta program får man prova (vanligen 30 dagar) innan

man måste betala. Annars slutar de fungera. Eftersom det hela tiden dyker upp nya virus, är det mycket viktigt att ständigt uppdatera sitt antivirusprogram. Nya s.k. virusdefinitioner brukar finnas att ladda ner från programtillverkarens hemsida.

Visst, ett virusprogram är det bästa skyddet, då det för en hemmanvändare kan vara svårt att se om ett brev är virusmittat. Det går faktiskt att med lite sunt förnuft upptäcka ett virus själv också! Om man får ett mail från sin svenske vän eller kollega där överskriften är skriven på engelska, t.ex. med orden: "Hi! Here is the file you requested.", då kan man vara ganska säker på att det rör sig om ett virus. Det är ingen fara om man läser själva brevet, men man ska inte öppna bilagan innan man har kollat med personen varifrån brevet kom.

På http://nyheter.idg.se/i_fokus/virus/default.asp kan du läsa aktuell information om virus.

Vinnarna i KulturSMOCKANs kryss nr. 3/2001:

Niklas Burman, Gävle, Sven Olofsson, Göteborg, Elisabert Olbert, Ullared.
Ett stort grattis från SMOCKAN! Här nedan ser ni lösningen

SVERIGES STÖRSTA UTHYRNING AV INSTRUMENT >BEST RENTAL<

RAMUS MUSIK LULEÅ AB
Skeppstorgsgatan 29
972 31 Luleå
Tel. 0920-16431

RAMUS MUSIK PITEÅ AB
Skeppstorgsgatan 31
951 42 Piteå
Tel. 0911-14422 Fax. 0911-91963

RAMUS MUSIKENS MUSIKSKOLEN
Storgatan 32
831 24 Skellefteå
Tel. 0910-77930 Fax. 0910-77733

DYNESIUS MUSIK SUNDSVALL
Storgatan 1
851 05 Sundsvall
Tel. 080-172110

BERGSTRÖMS MUSIKHANDEL AB HUSKIVALL
Sundsvallsgatan 6
Box 173
824 24 Huskivall
Tel. 0800-10846/1 Fax. 0800-73242

MUSIKCENTER / DRUMCENTER BORLÄNGE
Mälaregatan 12
704 23 Borlänge
Tel. 0243-62400 / 0243-22805

MUSIKPUNKTEN STOCKHOLM
Skeppstorgsgatan 48
111 34 Stockholm
Tel. 08-187527 Fax. 08-4112250

MUSIKANTEN AB KUNGÄLV
Tröskögatan 10
442 34 Kungälv
Tel. 0303-17830 Fax. 0303-19569

AKESSON MUSIK VISBY
Skarpsångsgatan 86
621 41 Visby
Tel. 0498-21580

ANDREASSON MUSIK & DATA GÖTEBORG
Södra Långgatan 4
411 15 Göteborg
Tel. 031-7114711 Fax. 031-724051

NONNES MUSIK & DATA NYBY
Skeppstorgsgatan 1
582 40 Nyby
Tel. 0461-15618

MUSIKCENTER LUND
Bredgatan 32
222 21 Lund
Tel. 046-123740 Fax. 046-120985

MUSIKCENTER Malmö
Amirgatan 21
211 55 Malmö
Tel. 040-6118590 Fax. 040-6112570

MUSIKCENTRALEN VÄXJÖ
Klistergatan 5
252 31 Växjö
Tel. 0470-25540 Fax. 0470-729816

HALMENS MUSIK Helsingborg
Drottninggatan 62
252 21 Helsingborg
Tel. 042-215136 Fax. 042-121874

Tvårflöjt från 89:-/mån
Klarinett från 89:-/mån
Sopransax från 175:-/mån
Altsax från 175:-/mån
Tenorsax från 175:-/mån
Trumpet från 89:-/mån
Kornett från 89:-/mån
Trombon från 89:-/mån
Althorn från 250:-/mån
Tuba från 450:-/mån
Violinsett från 200:-/mån
Gitarr från 89:-/mån
Piano (beg.) från 300:-/mån
Digitalpiano från 300:-/mån
Elbaspaket från 240:-/mån
Elgitarrpaket från 220:-/mån
Keyboard från 300:-/mån
Trumsett från 395:-/mån

BEST RENTAL SPONSRAS AV

DIXON
SVERIGES NYA SKOLINSTRUMENT

MUSIKLÄRARMINNEN

Musiklärare är viktiga kulturbärare i samhället och i skolan, men deras roll och villkor har förändrats över tiden. TAM-arkiv, Musikmuseet, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Svenska Folkhögskolans Lärarförbund och SmoK vill med detta insamlingsprojekt lyfta fram musikläraryrket och bevara minnen och erfarenheter från detta väsentliga arbete.

Vi vänder oss till Dig som undervisar eller har undervisat i musik i någon form och ber Dig skriva ner Dina personliga minnen från Ditt liv och arbete. Ditt liv är morgondagens historia! Mer information finns på SmoKs hemsida www.smoK.se eller om Du klickar på denna länk till TAM-arkivs hemsida www.tam.a.se. Ditt bidrag ska vara inlämnat senast 30 september 2001.

Skickas till:

TAM-arkiv, Annelie Johansson,
Box 6157, 102 33 STOCKHOLM

BEST MUSIC
PROFESSIONAL RETAILERS

WWW.BESTMUSIC.NU

Nytt arbetsår och delvis nya elever, vad innebär detta?

Vilka ämnen undervisar du i?

Kan du se några förändringar över år, när det gäller antal sökande till ditt/dina ämnen?

Gunnar Andreasson, Musikledare, Herrljunga Musikskola:
– Alltid lika spännande med en ny termin. Det finns både utropstecken och frågetecken... Vi har en del nyheter att erbjuda i höst, bland annat Rockskola, och det kommer att bli mycket spännande. Jag undervisar i bleckblås och piano. För övrigt om skolan tycker jag att vi har ett stabilt underlag att stå på. På minussidan är väl främst, att vi haft vissa problem med rekryteringen till bleckblåset.

Niklas Fransson, Musiklärare, Tranås Kulturskola:

– Trots mer planering är det alltid kul med nya elever. Det finns enorm energi hos nybörjare, så man får verkligen en "push" inför terminsstarten. Jag undervisar i piano, synth och ensemble på Estet prg.

– Det verkar som piano även i år är ett favoritinstrument. Jag upplever kön något större, men många nya pianoelever har fått en plats inför höstterminen.

Eva-Lena Nilsson, Rektor, Eslöv Kulturskola:

– Helt klart finns en del frågetecken när vi nu tar sats mot en ny termin. Men jag vill nog påstå att det mesta är positivt. Till det mest glädjande är att vi i höst ska starta Teaterlekar för barn fyllda fyra år och uppåt, tidigare har det ju handlat om åtta-åringar som tidigare. Vad gäller ämnen för min del finns inget utrymme för att vara med att undervisa, vi har nämligen ganska körigt här på kansliet så det lär nog inte bli någon tid över för min del.

Musik – ett oljud för fem procent av befolkningen

Förmågan att uppfatta musik tycks förutsätta ett neurologiskt system i hjärnan som omkring fem procent av människorna saknar. Oförmågan att uppfatta musik, eller oväntade förändringar i ett musikstycke, tycks också innebära sämre förmåga att lyssna in variationer i satsmelodi och betoningar i det talade språket.

Sökmotor för musikstycken

Hör du till dem som ibland får en lät på hjärnan men inte kommer på vad den heter?

Nu finns det hjälp.

En speciell sökmotor, utvecklad av Universitetet i Bonn, kan ta fram titeln om du skriver in ungefärliga noter. Smärningom ska det vara möjligt att också vissla låten för att få fram fakta. Denna unika produkt väntas komma på marknaden i slutet av detta år.

Clowneri för positivt tänkande

Ett gott skrätt förlänger livet, heter det. Men ett skrätt kan också skapa kreativitet och inspiration.

Bröderna Bronett, männen bakom Cirkus Scott, får svenskt näringsliv att tänka positivt och förbättra arbetsmiljön genom att låta anställda och chefer i företag jonglera, gå på lina och klä ut sig till clownen.

"Utbildningen" anpassas till företagens specifika behov.

Kanske ett alternativ till nästa traditionella utvecklingskurs?

1900-talets populäraste låtar

Vilken var 1900-talets populäraste melodi i USA?

Ja, när musiker, kritiker och folk i musikbranschen fick tycka till i en stor omröstning gjord av National Endowment for the Arts, vann "Over the rainbow" från 1939. Den där sången som sjöngs av Judy Garland i den klassiska filmen "Trollkarlen från Oz".

TVå i omröstningen kom Irving Berliozs odödliga "White Christmas", mest ihopkopplad med Bing Crosby.

Bland rocklåtarna anses "Yesterday" med The Beatles och "Satisfaction" med The Rolling Stones vara de allra mest populära.

"Han, hon och någon"

Musikhögskolan, Dramatiska institutet och Teaterhögskolan får 200.000 kronor till ett samverkansprojekt. Det hela ska bli en föreställning, "Han, hon och någon", där totalt nio studenter från de tre högskolorna ingår.

– Regeringen arbetar på olika sätt med att stärka samverkan mellan landets universitet och högskolor och mellan olika discipliner inom högskolan. Denna satsning kan bidra till att knyta ihop studenter och lärare från olika konstnärliga områden och utveckla samverkan mellan de aktuella högskolorna, säger utbildnings- och forskningsminister Thomas Östros.

Förhoppningsvis kan det här leda till att vi hittar en modell för hur vi ska kunna samarbeta mer med varandra i framtiden, säger Olle Jansson, blivande rektor på teaterhögskolan i Stockholm.

Matematik och lapptäcken

Institutionen för pedagogik vid högskolan i Borås har beviljats 193 000 från regeringen för ett projekt som handlar om skapande som bas för barns kreativa lärande. I projektet ska man pröva och dokumentera hur textila aktiviteter (lapptäcksteknik) kan användas för att stimulera kreativ problemlösning på matematikens område i de lägre skolåldrarna.

Obehöriga blir behöriga

Nu kan du som är obehörig lärare bli behörig på halvtid under tre terminer. Det krävs att du är anställd vid någon skola under tiden för studierna.

Totalt 4000 lärare ska få utbildningen som ges från sex olika universitet och högskolor.

Ny ordförande i Lärarförbundet föreslås

Eva-Liz Preis, grundskollärare i Forshaga, föreslås av en enig valberedning till ny ordförande i Lärarförbundet. Hon kommer att arbeta för att förbundet ska vara fortsatt offensiva både när det gäller arbetsvillkor och skolutvecklingsfrågor. Hon vill också öka medlemsnyttan för medlemmarna.

– Jag vill se en organisation där ansvar och beslut ligger närmare medlemmarna.

Operaakademi till Stockholm

En ny operaakademi som riktar sig till färdigutbildade operasångare startar i Stockholm. Utbildningen ska utvecklas till konstnärlig toppnivå i samarbete med internationella storheter.

– Vi tar emot tio till tolv elever per läsår. Vi har haft audition och ska igång i slutet av augusti, säger Carina Henriksen, rektor för den nya operautbildningen.

Här ska sångarna bl.a. ges möjlighet att provsunga för agenter och operahus utomland och på så vis etablera internationella kontakter.

Digital handelsplats för kulturtidskrifter

Tidskriftsverkstaden i Skåne ska under ett halvår bygga upp och driva en Webbutik för kulturtidskrifter.

– Det har varit ett ständigt problem för kulturtidskrifter att nå ut till försäljningsställena, säger Anders Bräck som är ansvarig för projektet.

Privata personer ska nu kunna koppla upp sig till butiken och beställa hem direkt, men även bokhandlarna är välkomna att ta del av tjänsten.

Stockholms kulturskola får ny rektor

Tidigare rektor för Stockholm kulturskola, Hans Åhnberg, har anställts som ny skolchef i Sigtuna. Till huvudstaden kommer nu Hans Skoglund som efterträder Åhnberg som rektor för Sveriges största kulturskola. Skoglund leder idag kulturskolan i Örebro.

Den geniala idén

www.nilton.se

Niltons produkter är utvecklade av musiker för musiker och mycket lätta att Justera • Fälla ihop • Transportera • Förvara

I Niltons sortiment finns olika notställ, notbelysningar och väskor som kan kombineras för att passa dig bäst!

Nilton AB • Älgvägen 1 • 428 34 Kålleröd
Tel 031-795 01 50 • Fax 031-795 00 45

Porträttet

Spela UNO

-Av Stefan Franzén-

Sommaren 1994 kommer Uno Svenningsson aldrig att glömma. Sonen Mark kom till världen, hans första soloplatå släpptes och Sverige grävde brons i fotbolls-VM i USA. Nu sju år senare har familjen utökats med ytterligare en son och Uno har givit ut flera soloalbum.

Det senaste heter "I det osynliga" och är en skön skiva om Uno får säga det själv.

Klart han får!

Det är ju han som porträtteras här och nu.

Hejsan Uno. Allt bra boppas jag. Jag ringer från Kultursmockan, en tidning som ges ut av samrådsorganet för Sveriges musik- och kulturskolor.

- Ja, den känner jag till. Jag tycker det är bra att det finns tidningar som lyfter fram musiken här i landet. Det finns verkligen många duktiga musiker har jag märkt nu sedan jag blivit soloartist.

Vad har du själv för relation till musik- och kulturskolor?

- Inte mer än att jag tycker det är bra att de finns så att unga människor kan utveckla sitt intresse.

Själv hade jag två i musik men musiken blev för mig ett sätt att uttrycka sig. Jag var aldrig intresserad av att läsa noter men jag köpte en gitarr då jag gick i sjuan. Jag är helt självlärd men har fått hjälp med ackord.

Minns du den första låt du skrev?

- Ja, den hette "I vårt äppelträd". Det var en skämttext som jag och min bror framförde. Han spelade på grytlock och jag gitarr.

Det har blivit en hel del sedan dess? Har du koll på hur många?

- Inte riktigt men det är tusentals. De flesta har ingen hört. Jag skriver även för ett förlag där även andra kan använda låtarna.

Det var alltså inte självklart att det skulle bli musik för dig?

- Nej, det bara blev så sedan mina vänner påpekat att "Uno, inser du hur bra du sjunger. Du borde göra något". Jag fick ofta dra en låt eftersom jag kunde spela gitarr och musiken var för mig en slags terapi eftersom tonåren var en jobbig period. Och så blev det att jag träffade Arne

och vi körde igång Freda' vilket blev succé. Efter tre spelningar fick vi skivkontrakt och blev ett av Sveriges populäraste band. "Vindarna", med Freda' är ju mer eller mindre en klassisk låt.

- Det har blivit så och det lär bli så att vi kör den på den kommande turnén också. Vi skall ut i mitten av oktober och blir ute i en och en halv månad.

Vad blir det sedan?

- Semester med familjen. Vi har inte hunnit med att ha någon än i och med den nya skiva och att Joel föddes.

Hur är det att ha en liten?

- Det är bara roligt. Han är Sveriges gladaste unge. Han skrattar till och med när det åskar.

Får du inspiration av dina barn?

- Barn inspirerar verkligen. Det är fantastiskt att se hur kärleken till en annan person växer fram. Själv kommer man lite i skymundan vilket jag tycker är rätt skönt. Genom barnen får man mer energi att skriva nya låtar. Att få barn är det största som finns och när det kommer undrar man vad man ställt till med.

Innan skivan "I det osynliga" släpptes, kom singeln "Vågorna", en låt som spelades flitigt under sommaren. Du har sagt att den har lite nostalgisk prägel. Vad menar du med det?

- Det var så här att jag spelade upp min demo för producenten Peter Kvint som det för övrigt varit mycket roligt att jobba med. Han sa direkt att det var lite Freda'-stuk över den vilket gjorde oss nostalgiska.

Är du nöjd med låten och skivan?

- Ja, om man ser på "Vågorna" har den gått jättebra och var ett tag den mest spelade låten på svenska i radio. Jag tycker det finns ett djup i texten och man blir glad av den. Albumet är jag himla nöjd med så här i efterhand när man fått lite distans. Det är en skön, harmonisk platta som är skriven under en lång period. Trivs du bättre med att låta det få ta tid mellan skivorna?

- Man ska aldrig ha för bråttom. Visst kan det vara bra ibland men då finns risken att det blir för enahanda och att man skriver om samma saker.

Du har även sagt att "låtarna bara kommer till mig". Är det så lätt att skriva?

- Får jag en idé så kan jag ringa hem till telefonsvararen. Ibland förstår man inte riktigt vad som menas men är det riktigt bra så kommer det igen. Av kanske 300-400 små fragment kan det vara en på 20 som blir något, men det gäller att ha ett bibliotek.

Du brukar försöka se till att yngre musiker får

chansen att komma ut och spela. Då du spelade i Bingolottos premiärprogram hade du exempelvis ett par killar med dig som du gav chansen. Var bittar du alla?

- Det var Fredric Wedin på skivbolaget (Warner) som rekommenderade dem. Jag tycker det är bra att ha musiker med sig då man är ute på promotion, som är hungriga och vill mycket. Det måste finnas en gnista. Vad tycker du om programmet Bingolotto?

- Det är bra för idrottsrörelsen och ett underhållande program som jag brukar titta på. När David Bowie var där satt jag klistrad.

Är han favoritartisten?

- När jag började köpa skivor på 70-talet köpte man en salig blandning av allt i princip som 10CC, Bowie, Queen, Springsteen och Dylan. Men David Bowie är helt klart favoriten från den tiden.

Namn: Uno Svenningsson.

Ålder: 42 år.

Familj: Fru Carina och barnen Mark, 7 och Joel, 7 månader.

Bor: Utanför Stenungsund. Flyttade hit 93 och nu har vi rotat oss.

Tjänar: Ingen aning. Det brukar komma en klumpsumma efter man släppt en skiva eller varit på turné.

Kör: Citroën Berlingo och Volvo Cross Country.

Läser: Just nu läser jag en kriminalroman av Michael Connelly som heter Poeten. Jag tycker det är skönt avkoppling att läsa. Vill även tipsa om Sagan om ringen trilogin.

Lyssnar på: Den senaste tiden har en skiva med David Grey, engelsk singel/songwriter spelats flitigt hemma hos oss. Det är en fin skiva annars lyssnar jag mest på radio i bilen.

Ser på TV: Mest film. En film jag kan rekommendera är Gladiator. Det är bra musik i den också. Annars tittar jag på Discovery, Animal planet eller National Geographic. Jag är inget såpafreak.

Skrattar: Ibland, mest ofta.

Gråter: Ibland, mer sällan. Jag blir lätt röd när jag ser en film eller när det händer ett barn något. Det finns så mycket elände.

Älskar: Att resa. Thailand är ett favoritresmål. Australien var också spännande men det vackraste landet är nog ändå Sydafrika. Där finns en otroligt vacker natur.

Ogillar: Fanatism, speciellt religiös.

Håller tummarna för: Att fotbollslandslaget går till VM.

Genom barnen får man mer energi att skriva nya låtar